

KAFKAOKUR*

İKİ AYLIK EDEBİYAT DİRGİSİ - SAYI 16 - YIL 3 - MART-NİSAN 2017 - 8 TL

*...ben edebiyattan ikaretim.

"...ben edebiyetten ibaretim." K.

KAFKAOKUR

SAYI 16 • YIL 3 • MART NİSAN 2017

Didem Madak NERMİN SARIBAŞ	4	Azalarak SELÇAN AYDIN, Anlatı
Gürültüde Okumak ECE TEMELKURAN, Deneme	12	Bana Benzesin Tüm Sevdiklerin CANSU CİNDÖRÜK, Anlatı
1553 Tül ve Kan Arasında Harem Nur Kıpçak, İnceleme	14	Kavak Ağacı EHRAY YASİN İŞİK, Öykü
Yorgunluk Çıkmazı BAHİİ BUTİMAR, Şiir	16	Nun va Golsoon, 1996 Film Alıntıları
Bir Mektup Kırılğanlığında NAZLI BAŞARAN, Şiir	17	Rıdvan - Başraporcu EMRE PÖL Aİ, Kafkaoglu İllimi Kurgu Yazı Dizisi
Korkuyorum Anne CEYDA EMEL ÖZTEK, Film İnceleme	18	Keşke OĞUZ ASLAN, Şiir
Dış - Gün- Sokak ÖZDEN İNAL, Anlatı	20	Pul KAAN MURAT YANIK, Şiir
İçselleştiremediklerim MUSTAFA SİLİCİ, Anlatı	21	Bir Orhan Alkaya Röportajı DİLEK ATLI, Röportaj
Kendime Ait Bir Oda ESRA PULAK, Afırızma	22	Hayat Tamlaması EZGİ AYVALI, Anlatı
Görünmez MERVE ÖZDOLAP, Anlatı	23	Şehrin Saatleri SUMRU UZUN, Öykü
İnsan Neden Yalnız Kalır? ATILAY AŞKAROĞLU, Anlatı	24	Bay C. Yusuf Atılgan, AYLAK ADAM
TOPTAŞ, ARAL, GÜNDAY, SADDAVİ SÖZLER	26	Senden Kalanlar ZEYNEP BETÜL DEMİRSES, Anlatı
Radikal Feminist: Valarie Solanas GİZEM ÖYKÜ ÇAĞLAN, Makale	28	Parodi Yayınları ve Klasikler GÖKHAN DEMİR, Kitap

Franz Kafka

İki Aylık Edebiyat Dergisi
Sayı 16 - Mart-Nisan 2017 - 8 TL

www.kafkaokur.com

● [kafkaokur](http://kafkaokur.com)

● kafkaokur

● kafkaokurdergi

İmtiyaz Sahibi

Gökhan Demir

Yayın Yönetmeni

Gökhan Demir

gokhan@kafkaokur.com

Editor

Merve Özdar

merve@kafkaokur.com

Sahat Yönetmeni

Rabia Gençer

rabia@kafkaokur.com

Kapak Resmi

Tülay Palaz

tulayp@gmail.com

Arka Kapak Resmi

Rabia Gençer

İllüstrasyonlar

Tülay Palaz

Filiz İrem Özbas

Eren Caner Polat

Reklam

Fatih Cerrahoğlu

fatih@kafkaokur.com

İletişim

e-posta: okurtemsilcisi@kafkaokur.com

telefon: +90 530 727 15 23

Online Satış

minimaldukkан.com

bilgi@kafkaokur.com

ISSN

2148-6824

Yayın Türü

Yerel, Süreli Yayın

Baskı

İnkok Ofset Basım Yayın

Tic. ve San. Ltd. Şti.

Merkez Mah. Atatürk Cad. Göl Sok.

No:1 Yenibosna, İstanbul

Tel: 444 62 18

Matbaa Sertifikası No: 12351

Dağıtım

DPP: (212) 622 22 22

© Her hakkı saklıdır

Bu dergide yer alan yazı, makale,

fotoğraf ve illüstrasyonlar elektronik

ortamlar da dahil olmak üzere yazılı

izin olmaksızın kullanılmaz.

04 MADAK

nermin sarbaş

Madak'ın okurları onun eserlerini ezber bali. Ancak yazıklarına ıhdam olan hayatı ve yaşadıkları hakkında fazla şey bilmez. Sahte kimliği İtalyan yazar Elena Ferrante gibi, kılınçının farklı köpelerini ziyaret etmek, şiirlerinin kahramanlarını tanımak, hikayelerini bilmek istemek okurlarının hakkıdır. Acaba Madak hayatının bilinmesini ister miydi? Bu soruyakendeki dizeleryle yanıt verelim

31 BANA BENZESİN...

cansu cinderolu

Gecenin bir yansısı heyecanla ulyan gülögünü ammisiyordum. Sen hiç kimseye karşı bulan hissetmiş misin? Bir insanı sevmeni ne olduğunu benim gibi biliyor musun? Ben sevebilme ihtiyacını da bir hayal dahı kurmuştum. Sen karşında duruyordun ve çok güzeldin. Gerisi umrumda değildi

12 GÜRLÜTÜDE OKUMAK

ece temelkuran

Biz o yüzden yazırız, film çekeriz, şiir yazırız, resim yaparız. Dünyanın gerçekliğine insanların kendi gerçekliğini katabilmek, toplam gerçeklik insan aklının, insan ruhunun yaratabileceği güzelliklerle umuda, iyileye, doğuya yer açabilemek için.

32 KAVAK AĞacı

eray yasin işık

“Ne kadar büyük, acaba ben de bu kadar uzayabilecek miyim?” diydi düşündüğüm. Dış dünyadan habersiz dahi olmayı filizlemiş bir fidamdım. Bir apartmanı bo y ölçügecek kadar cesaretiydim ama. Sonradan onun cansız olduğunu sadece içinde yaşayannı ona hayat verdigini anladım

11 1553 TÜL-KAN....

nur kipaç

Kökeni örtmek anlamındaki haramul(m) olan “harem” sözüğü, “yasak kılmak, mukades ke kabul etmek, korumak” anlamına gelir, “harem” ile en anlamlı. Harem'in “dokunulmaz, kutsal” manasıyla “kadınlara ait iç mekan” manası arasındaki ilişki dikkat çekici. Sorulması gereklidir. Kadınlara ait iç mekan, ne kadar kutsal olduğu için “harem”?

40 ORHAN ALKAYA....

dilek atlı

“Kelimeleri uğraşıyorsunuz, kolay bir şey değil. Kelime siz çok kolay aldetir. Çünkü eşiktir. Açık oldum demeden açık olamıyorumsunuz. Önce bir açık oldum demeniz gerekiyor açık olmanız için. Bu, birzavallık hal. Bir şerefsizlik. Şair onuna boğuşur. En güzel konuşma biçimini, iki kişinin karşılıkla göz göre bakarak yaptığı konuşma biçimidir.”

22 GÖRÜNMEZ

merve özdar

Dünya dönerken yalnızca izlemek istemiyorum. Bir yerlerde filizlenen bir isyanın ilk mərzi, depremi başlatacak fay hattının çatlağı veya ne bile yim, volkanik bir patlamada ilk fışkıran lavın bir daması olmak istiyorum.

İTÜ EMÖS
Başarı Ödülleri

Bu yıl 24.sü düzenlenen İTÜ EMÖS BAŞARI ÖDÜLLERİ'nde
Kafka Okur Dergisi İstanbul Teknik Üniversitesi
EMÖS öğrencileri tarafından
"Yılın En Başarılı Edebiyat-Kültür-Sanat dergisi" seçildi.
Kafkaokur Dergisi olarak tüm İTÜ gönüllülerine
yazarlarımız ve siz değerli okurlarımız
adına teşekkür ederiz.

Didem Madak

NERMİN SARIBAŞ

"BEN ACILARIMIN BAŞINI EVCİMEN TELAŞLARLA OKŞADIM BAYIM."

**"Yalnız bırakma beni bu paragrafin başında
Bu boşluğu bir masal doldurmaz."**

Şiir; ruhumuzun aynası, duygularımızın sesi, en yalın ve zayıf halimizdir. Vurumu. Bir şiir okursunuz, hayatınız değişir. Gökyüzüne, ağaçlara, kuşlara, sevgiliye bir başka bakarsınız. Her şeyi hızlı hızlı ırmarsızca tüketirken güzel bir şiir, yorgun ruhumuzu umut fisıldır. Öfkeden, aşkı, yalvanşan, hüznün, kadınınlığı diliyor.

Yüzlerce yıldır erkekler sahiplenmiştir şiir yazmayı, en güzel dizesi misralara dökmemi... Peki ya kadınlar? Erkek şairler kadar çok olmasalar da onlar da içlerini, dünyalarını, korkularını, sevinclerini, hüzünlerini dizişere sigdirmışlar. Edebiyat tarihi diğer tarih dalları gibi erkek egemen yazılsa ve okunسا da tarihin derinliklerine inilip incelendikinde öyle kadın şairlerle karşılaşırız ki tarihin kadın vurgulu yeniden yazılması için arzu duyuyoruz. Bilinen en eski antik çağ şairi Sappho' dan bu yana her zaman varlıklarını sürdürden kadınlar, onların sesinden ürkten zihniyetler tarafından tarihin arkasına sayfaya itilmişlerdir.

Didem Madak, edebiyat sahnesinde çiçekli şîirleriyle bilinen kendine özgü sesi, cesareti, söylemiyle tüm kadınları ilham ve tarihte unutulmaz yerini alan renkli bir şair. Madak'ın okurları onun eserlerini ezberlebilir. Ancak yazdıklarına ilham olan hayatı ve yaşadıklanhakkında fazla şey bilmez. Sahte kırmılık İtalyan yazar Elena Ferrante gibi, şahsiyetiyle değil eserleriyle anılmak ister. Onun şîirlerinin, kadınınlığını farklı köşelerini ziyaret etmek, şîirlerinin kahraman-

ıannı tanımak, hikâyelerini bilmek istemek okurlarının kıdır. Acaba Madak hayatının bilinmesini ister miydi? Bu ruya kendi dizişeriyle yanıt verelim;

**"Vasiyetimdir: Dalgınığınıza gelmek istiyorum
Ve kaybolmak o dalgınıktır."**

Yazdığı ilk şiirleri *Öküz*, *Sombahar*, *Ludingirra* dergilerinde yayımlanan, kadın ve şair gibi iki olguyu zarifçe iç içe geçiren Didem Madak 1970 baharında İzmir'de yaşama merhaba dedi. Annesi Füsun, Didem'den altı yıl sonra, onun annesinin en büyük kahramanlarından biri olan "uzun siyah saçlı kız" Işıl'ı dünyaya getirir. Öğretmen anne baba, iki güzel kız çocuğuyla çok mutludur. İki kız kardeş aynı zamanda ikiyi arkadaşırlar:

**"İşıl çocuktu o zaman, ben de öyle
Mevsim kesin yazdı, karpuzdan feneriyle
Hani her çocuğu başka bir çocuğa
Yaklaştıran birşarkıvardır
Kıuya yanaşan bir gemi gibi.**

O akşam ay İşıl'a sığmışlığı, İşıl çocuğuna, Çocukluğumuz mor bir zambağa
Hani her çocuk zaman zaman
Kendini mor bir zambağın içinde düşler ya
Sonra iki çocuk birbirine gülmser, sonra
Zambağın içine bir çiy tanesi düşer..."

12 Eylül süresinde Burdur'da öğretmenlik yapan babası Yusuf Bey, ideolojik anlamda farklı düşündüğü okul müdürü ile tartıştığı için Uşak'a sürürlü. Anne Füsün Hanım'ın tayinierrickmez. Zorunu olarak kızlarıyla birlikte Burdur'da kalır. Ülkenin çok karışık olduğu bu dönemde oldukça zor günler yaşayan Füsün Hanım ve kızları yalnızkalıklannandırayı tedarif ederler. Öyle ki, kaldıkları evin arkabahçesinde ekili olan misir tarlasından gelen hissİrtiller onları çok korkutur. Bir gece bu sesler yüzünden uyuyamayan Füsün Hanım ertesi sabah kalkarak elindeki biçaklatum misirları kökünden keser. Artık sesleronu ürkütmeyecekmiş. Bu olaydan çok etkilenen Didem "Annemle İlgili Şeyler" in dizelerinde yaşadıklarını anlatır:

"Sen bir çocuk romanı annesi ol isterdim.
Ölü misir tarlaların hissİrdiyordu
Ve kalbinde çingiraklı yılan sürüleri
Dye başlayan birçoçukromanında."

Didem on üç yaşına geldiğinde henüzotuz sekiz yaşında olan annesinin bir hastalıktan dolayı kaybeder. İşil: "Bize bir şekilde duyurmadılar annemin olduğunu. A bilm, sonradan anlattı bana: 'Koridorda giderken dizlerimin üstüne düşülmüş işil.' dedi. Annemin olduğu anırmış asılmda. Yani o saatlere karşılık geliyormuş, düşülmüş an. Hep öyle anlatırdı. Anneler gününe iki gün vardi. Ablamla hediyeirmizi önceden hazırlamıştık. Birimiz cüz dan, birimiz ruj almıştık. Hediyelerimiz elimiz de kaldı..."

"Ölen herkadınıçin şüryazdım.
Onları Muc'aevin karşılığındaverdim
Çok ucuza.
Artık bütünüzungün oluşlarının adı: Anne!"

"Şalinasanın dindin toprağa sannırgibi
Erken öleceğini bilyordun bana bırakmak için,
Bu acımasız ölü annesesini."

Yusuf Bey, Füsün Hanım'ın ölümünden kısa bir süre sonra ikinci evliliğini yapar. Bu evlilikten sonra Didem'le babası arasındaki ıcuurum günden güne artar. Anne yokluğu Didem'i daha da acıtmaya başlar:

"O günlerin hatırlayınca Edip Cansever'in şu dizesi gelir akıma: 'Bir azarlanmaya ölmünen düşünen çocukların gibi...' Hayatın, elini belinekoymuşsunırı bir üvey annegibi bizi azarladığını ve kardeşimle ele tutuşup hayallerden bal-konumuza siğindiğimizi hatırlıyorum."

Babasıyla ilgili duyularını dizelerdedöker:

"Babam
Çıkanmış bir adam bütün fotoğraflardan
Kader neydi sanki o zaman,"

Masada açık unutulmuş
Turuncu kulaklı bir makastan başka..."
"Yaşasaydın, hayatının ortasına
Güler yiğan bir adam olsun isterdim babam."

Annesiyle ilgili:

"Beni edebiyatla tanıtan annemdir.
Birçok güzel çocuk romanı okudum,
bu yüzden mutlulukdendinde hep o günleri
ve o çocuk romanlarını hatırlanır"

dien Didem ve kiz kardeşi İşil, bir gündeyleleri Hale Hanım'a "Annemizden bize bir şey kalmadı, her gelen dağıttı gitti" die yakınırlar. Hale Hanım "Hayır bir şey kaldı", der onlara. "Bakin bende annenizin şiir defteri var" diyecek bir defter çıkarır. Füsün Hanım'ın gençliğinde el yazısıyla yazdığı, dönemin en meşhur şairlerinin şiirlerinin bulunduğu defterdir bu. Hale Hanım yeğenlerine değerli bir şey daha verir. Kendisinin 25 yıl boyunca biriktirdiği "Varlık Dergisi" koleksiyonu. Bu defter ve koleksiyonla beraber iki kızkardeş şirle tanışır. Madak'ınşırırlerinde sık sık karşılaşırızca anne temasının ana hatları annesinin el yazması şir defterinden sonra çizilmeyebeşar.

"Sevgili Anne cığım,
Binlerce kezaçıldım, binlercekez kapandım yokluğunda
Kocaman bir dağlaşlesigibi
Ve kapkara göbeğini dünyaya fırlatacakmiş gibi duran."

Kitaplara, döşelere, hayallere sanıldığı, tüm umutlarını kaleme döktüğü bir genç kızlık dönemi yaşayan Madak, 9 Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesine başlar. Üvey anne ve babasıyla yaşadığı evden kurtulabilmek için birinci sınıfta okurkentanışlığı bir gençle gizlice evlenir ve evden kaçar. Birsüre sonra da okulu bırakır:

"Ardımda kirk bir ayna
Üvey anneleri hayatım.
Batsın diye güneşe tempo tutan o kız çocuğu...
Evden kaçışımın pembe spor ayakkabıları vardı.
Hüzün neydi sanki o zaman
Artık kullanılmayan dikiş makinesi annemden kalma.
Ölüm neydisanki o zaman
Bir önsesiden başka.
Evden kaçabilrisin çokçuk,
Ama kaderden asla!"

Parasız kaldığı bu dönemde tezgâhtarlık, anketörlük ve sekreterlik gibi işlerde çalışır. Henüz on dokuz yaşında yapılan bu mutsuz evlilik onukadın olarak hayatı bakışacısınında şekillendiricektir. Madak, bu dönemde ilgili hissiyatını bir söyleşisinde dile getirir:

Fahri Gencer

**“Bazı geceler uyanıp
sigara içiyorum
karanlıkta
Odamdaki aynada
yanıp sönen
küçük kırmızı
bir yıldızım.”**

"Dört sene boyunca kocam felsefe öğrencisiydi ve onun arkadaşlarıyla konuşmalarını dinlerve 'Vay be! Herifler ne güzel konuşuyor' falan derdim. Ve sonuçta, bütün o alandan en az onlar kadar okuyordum, en az onlar kadar edebiyatı biliyordum. Felsefeyi okumaya çalışıyorum ama o alanındı şında biri gibi hissediyordum kendimi. Bir türlü o alanın içine girip, oraya dâhil olup, oradan biri olarak onlara konuşmam mümkün olmuyordu. Ben kadınların çoğunla böyle bir sorunu yaşıyorları da görüyorum. Bunun sebebi kodlamızda bu tip şeylerin taşıyamamızdır. Yani çok eskilerden beri böyle bir geleneğin içinde olamayızı zoldugunu düşünüyorum. Daha doğrusu, dışına itilmiş olduğumu düşünüyorum."

Bu süreçte yaşadıkları onu şireye önlendirir.

**"Sağ salım uyandığım her sabah
şihre teşekkür ederim ben, o anlar."**

Şiir, değiştiren, dönüştüren, iyileştiren bir büyür Madakicin. Annesi Füsün Hanım'ın da adından yola çıkarak füsün, efsun, büyü, şıhır söz cümlelerinin etrafındadalaraksıdürür şiirdeki arayışını:

"Annemden bana kalan tek miras bir şıhirdir. Onu ne zaman çok özlesem hep bir şiir yazdım."

Boşandıktan sonra parası ancak bir bodrum katına yeter ve burada kendi deyişimle "Aniden yazmaya başlar." Rutu bete dayanılabildiği sürece bodrum katının sınıriyazmak için çok iyi yerler olduğunu düşündüğünü söyler ilerleyen yıllarda. Bodrum katında yaşıdığ umutsuzluğu, yalnızlığı, yaşılmuru, karanlığı, rutu beti, salyangoz izlerini anlatır. O günlerin çökyakından izleyen kardeşi İşıl:

"Sadece süt içtiğini hatırlıyorum, çikolata yediğini... Öyle ayakta duruyordu. Hayattan memnun değildi. Mutlu değildi. Hic bir şey istediği gibi olmuyordu." Yakın arkadaşı Müjde Biliç o günleri söyle anlatır: "Soğuk bir kişi akşamı, İlkokulu giden oğlumu henüz yatarırmıştım. Saat on buchuğa doğru telefon çaldı. Arayan Didem'di. Sesи bir tuhaftı. Endişeyle hatırlımı sordum. Annesini özlediğini ve bu yüzden benni aradığını söyleyordu. Bornova'daki bir telefon kulübесindeydim. Bir taksiye binip gelmesi için onu ikna etmeye çalışdım. Geldiğinde malecüp, çekingen bir hal vardı. Konuştuğum annesine özlemi, anıne şefkatine duydugu ihtiyaç derinden hissediliyordu. 'Çok mutsuzsun' dedim. Bir süre sustuk. 'Ama biliyor musun?' dedim. 'Ben de mutsuzum.' Bir itirafı bu. Mutsuzluğun ortağı olmaktan başka bir şey gelmemiştir elimden."

O gece ertesi gün buluşmak için sözleşirler. Ancak Madak'tan hiç haber gelmez. Bunun üzerine evine dönen Müjde Bilir, Madak'ın kaldığı odanın duvarına iletirtilmiş not parçasını bulur:

"Sevgili Müjde, Maviş Anne, içimden hiçbir şey söylemeden gitmek geldi. Seni seviyorum. Dün gece-nin şili yazmıştım zaten, ben sadece kaleme alacağım. Didem"

O geceden aylar sonra aniden ortaya çıkar Madak, Müjde Bilir'in yanına gelir. Çantasından çıkardığı iki sayfalık kâğıt parçasını ona verir:

"MUTSUZA KİM BAKACAK? Müjde Bilir'e

İki sigaram kaldı bu gece için maviş anne
İki muhabbet kuşum.
İki kendim varmış maviş anne
Biri benmişim, biri mutsuz
Ben ölüsem maviş anne, mutsuza kim bakacak?
Dünyaya bile bir dünya anne lazımlı.
Biri sen ol maviş anne, ben bir.
Dünyanın bütün sabahlarını iki bilet al da
Birlikte gidelim maviş anne
Bana da kendi serüveninden yer ayırt,
Şefkate söyle o da gelsin.
Özledim onu, o da gelsin saçlanma dokunsun
Bili misin, büyüler bileninİyle büyür
Temiz kokan pazen gecelikler, şehriyeçorbasi...
Hepsi, hepsi ninniyle büyür.
Bili misin maviş anne?
Bençekildiğim her fotoğrafra
Defolur bir kelebek gibi çıkanım."

O gece konuk olduğu "Maviş Anne"nın evinde karşısına çıkan her şey Madak'ın şirinin anlamını oluşturmustur. Şehriye çorbasi, muhabbet kuşu, si gara, enerjis, pazen gecelik, mavi kareli gömlek, kırmızı battaniye... Gerçekten detüm mutsuza kucaklayan bir şiir olur "Mutsuza Kim Bakacak?"

Sonraki üç yıl boyunca hiç kimse Madak'tan haber alamaz. Sadece Manisa'da öğretmenlik yapan İslî'nin yanına gider ara sıra. Bu gidişlerinden birinde, ona kapıya açan İslî'yi çok şaşırır. Madak örtünmüştür, kapalı giysiler giymiştir; "Örtündüm ben... Her şeye karşı... Kadın kimliğinden de sıyrıldım. Bu beni rahatlattı..." der. Didem Madak,

"Başörtülü bir anne olarak bekliyorum
Ruhumun şark hizmetinden dönüşünü..."

dediği bu dönemde, Kur'an-ı Kerim ve tasavvufia ilgilenir. İslî: "...Çok umutsuzdu. Kapanarak bu umutsuz durumdan bir çıkış yolunu bulacağını umuyordu. Ablam o dönemde inanarak kurtuldu. Yoksa kayıp gidecekti. Hukuk Fakültesini de bu süreçte bitirebildi." der.

Nitekim kendisi debunu şu sözlerle getirir:

"Allah benim çaresizliğimi, artık konuşabileceğim kimsem kalmadığı için konuştuğumu."

Üç yıl boyunca Tann'ya yaklaşığı bu dönemde "Ah'lar Ağacı"nı yazmaya koymular. Çok şey yaşar Didem Madak, en çok da acı:

"Ben açılanmanın başını
Evcimem telaşlarla okşadım bayım.
Bir pardösüm bile oldu içinde kaybolduğum.
İnsan kaybolmayı ister mi?
Ben işte istedim bayım."

İslî, bir der gide gördüğü "İnkılap Kitabevi 2000 Şiir Ödülü" haberinden ablasına bahseder ve buna katılmasını önerir. Ancak Madak bu haberle ilgilenmez. İslî, bunun üzerine, ablasının tüm şiirlerini bir dosyada toplar ve yanşmaya gönderir. Bir süre sonra "Grapon Kâğıtları" adlı bu dosya ile Madak'ın bu yanşmayı kazandığı haberi gelir.

Didem Madak, İstanbul'daki ödül törenine gitmeden kısa bir süre önce şairve avukatbir adamları internet ortamında tanışır. Edebiyat ve şirden bahseden bu adamdan çok etkilenen Madak, onuna Manisa'da bir kafede buluşur. Günü sonunda genç adam o günde ilgilii bir şiir yazmalarını önerir. İkinci buluşmalarında önce genç adam şiirini okur. Buluştukları günü, buluştukları kafeyive meraklı garsonu yazmıştır. Sira Didem'e geldiğinde ise çantasından karelibir metod defteri çıkarır ve "Siz Aşktan Ne Anlarsınız Bayım?"lığını okur:

"Çok şey öğrendim geçen üç yıl boyunca
Alt katında uyumayı bir ranzanın
Üst katında çocukluğum...
Kâğıttan gemiler yaptım kalbimden
Ki hiçbiri karşılık ulaşılmazdı.
Aşk diyorsunuz,
Limanı olanın aşkı olmaz ki Bayım!"

İstanbul'a ödülünü almaya gittiğinde teyzesi Filiz Hanım'ın önerisine uyarak "her şeye karşı" örtündüğü örtüyü çıkarır Madak bir nevi kadın kimliğiyle barışır. Bu tören sırasında, o günden sonra hayatı boyunca dost kalacağı Zeynep Köylü ile yine dostu Müjde Bilir aracılığıyla tanışır.

Ödül aldığı eseri "Grapon Kâğıtları"nın arka kapağına:

Di-
DEM
MA-
DAK

"Bu kitapta yer alan şahıs ve mekânları gerçekle alakalıtamadır. Kahramanları hep yanlışlıkla oynayanlardır. Kediler, kadınlar, muhabbet kuşları, göz yaşıları... Hepsi sahiden vardır ve bir dönem yaşamışlardır."

Şerhini düşen Madak, doğumundan annesinin ölümüne kadar geçen on üç yıllık süreci anlatlığı bu eserinde annesizliğine vurgu yapar:

"Hatırlar misin?

Mavi saçlı bir tann gibi severdim Burdur Gölü'nü

O göl şimdî içimde kocaman bir anne ölüsü.

Neşeli bir şehrde benzerdi senin sesin.

Bazen ölmek istiyorum

Beni yeniden doğurman için

İri, ekşi bir vişne tanesi gibi."

Yaralı kalbi annesinin acısıyla dolu olan Madak tipki on yanında babasını kaybeden ve "Bir daha Tanrıya konuşmayaçağım" diyen Sylvia Plath gibi küskündür. Ve yine Plath gibisiylerinde isyanı birkatın ruhununitraflanndırlı getirir.

Şiirinin en önemli temalarından biri olan ölüm, Madak'ın her daim aklının bir köşesindedir. Yaşamına son verme ve devam etme arasında kararsızlıklar yaşar. Tercihini ikinciden yana kullanır:

"26 yaşına kadar her istediğiimi yaptım, bu neye mal olursa olsun. Sonra bir gün yolu sonuna geldiğimi hissettim. Kendime dur demem gerekiyordu. İnsan ya ölek ya da yaşamaya karar verecek kendini durdurabilir. Ben yaşamaya karar verdim."

Grapon Kâğıtları'ndan sonra yazdığı tüm şiirleri Müjde Bilir ile birlikte bir dosya haline getirirler. Madak, yakın dostunu, tüm samimiyyetle,

"Türk şiiri, kökleri derinlere uzanan, saçaklı, dallı budaklı büyük bir ağaca benzıyor. Benim şiirim, o ağacın eteklerinde bir aynık otu..." der.

Müjde Bilir, son kez şiirlerine bakıp bakmaması konusunda dostunu uyarma ihtiyacı hisseder. Madak, noktalama işaretleri konusunda Müjde'ye hak versede:

"Benim şiirim hep acemi kalacak."

der. "Ah'lar Ağacı" adını verdiği kitabıının yayılmasından uzunca bir süre sonra Aras'la yaptığı bir söyleşide ise budüşüncelerini şöyle aktarır:

"Benim şirimi şiir yapan şey hatalanır, kusurlanır ve beceriksizliğimdir. Saman alevi gibi parlayıp sónen imgelerdir. Okuduklarında söyle düşününecekler: Bu şiir değil ama nedense yine de şiir."

Bu yüzden kendini "şîir ustası" değil, "şîir hastası" olarak nitelendirir.

Cök sevinmelerin kadını olan, rengarenk reçel kavanozlarını dolap rafınnadizen, ölü ve yaş tutulan biranne vardır Ah'lar Ağacı'nda. Eseri, küçük sevinçlerle bir hayal kurulabileceğinin, komşuluğun, kadınlarla yaşanılan ve rekabetin olmadığı bir dünyayı vaat eder. Baba, bu sıhri bozamayaçak kadar siliktir. Annenin sevincile açılan ve yaşayan ev, kiz çocuğunun coşkudulu dünyasına sokarbizi.

"İlk üç vişneyi verdiğimde bahçedeki ağaç

Annen sevindiydi hatırlanır.

Ah demişti

Ah!

Üç küçük kırmızı dünya verilmişti sanki ona.

Annen çok sevinmelerin kadınıydı.

Bazen sevinince annem gibi,

Rengarenk reçeller dizerim kalbimin raflannı.

Annen çok sevinmelerin kadınıydı,

Sıcak yemeklerin.

Başına diktikleri o taş,

Ne zaman dokunsam soğuktur oysa.

Ben okşadığında ama, ismîr sanki biraz.

...

Ah... dedim sonra,

Ah!"

Yanda bıraktığı Hukuk Fakültesini bitiren Madak, İstanbul'da bir işe yerleşir. Son kitabı "Pulbiber Mahalles'i"ne ilham olan Kuledibi'nde bir mahalleye taşındığı bu dönemde, şiirlerinde rastladığımız arkadaş Leman'la aynı evi paylaşır. Ardından kedisi Zeyna ile yaşadığını evetlaştırır. İlk iki kitabının aksine daha dışa dönük ve yaşamla barışık olduğu eseri "Pulbiber Mahalles'i"ne kendi seçtiği insanları ve hayvanları yerleştirir. İlk kez annesi Füsün'a seslenmeye bırakır ve mahalleyi anaçbir mahalle sakiniolarakanlaştırır.

"Karaköy vapuru bize uğramadan gitmiyor asla

Birelme tipik ağızınayolluyoruz,

Çok bağırmasın maksat."

Avukatlık yapmaya başlayan Madak, şair ve kadın olma konusunda tarzını daha ileri boyutu götürür:

"Ben kadın olmakla pek övünürüm... Yazdıklarım da kadıncı falan derfirse övgü kabul ederim. Kendimi bir kadın olarak çok savaşçı hissediyorum. Bununla da gurur duyuyorum. Pulbiber Mahalles'i'nin en kahraman kahramanı da Zeyna'ydı zaten."

Pulbiber Mahellesi hem gerçek hem kurgudur. Gündelik hayatı dair kavramları, kelimeleri, nesneleri, sesleri, kendine has melodisiley seslendirdiği bir "Didem Madak" mahallesidir. Anne, abla, dost, melankolik, acemi şair, pazarçı teyze, kedici, çingene, şarkıcı...

"Pazardan alınmış esma marka terlikleri ile
Çatıtlak topuklarını sergileyen kadınlara da...
Şılır ithaf etmeye karar verdim böylece
Karşasineklerin hücumuna uğrayan bir şır hayal ettim.
Başım döndü.
Sanki yanından bir tineri geçiyordu
Ve kimse dudaklarını bana uçuklamıyordu."

Bursa Cezaevinde siyasi birsiuç nedeniyle yattığı on yıldan sonra özgürliğine kavuşan Timur Çelik, hayatı olduugeve ezerbediği "Sız Aşktan Ne Anlarsınız Bayım?" şiirinin sahi Bi Madak'la İstanbul bul'da bir akşam tesadüfen karşılaşılır. Yıl 2005'tir. Tanıştıkları bir yılsonra evlenler, 20 Mart 2008'de ise kızları Füsundünuya gelir. Bılır'in deyişiyle bir Füsün'dan başka bir Füsün'aevrilir Didem.

Şiir Madak'ın bir özgürlükalanıdır:

"Sankibazı meslekleri gizlemek konusunda, yüzyıllardır sunan bir anlaşmavar gibidir kadınlar arasında. Bu gizi, bilinmeyeni anlamaya çalışmak ve bunu dil aracılığıyla sorgulamak, daha ziyade erkeğe özgü bir çaba gibi görünür. Bazen de ölümcül birçaba, birkadını Sylvia Plath Üç Kadın'da şöyle der mesela: 'Buadamlara takıyorum ben. Nasıl dakikalarınırlar düzolmayan her şeyi! Kendileri gibidüz yapabilecek kıskanç tannılar onlar.'"

Öyküleriyokmuş gibi davranışlarının, sadecekurgu yapanların karşısında kendileri dayanaklıları kullanarak kendisi öykülerini anlatır Madak. *Sylvia Plath, Furuğ Ferruhzad, Gülen Akın, Oğuz Atay ve ikinci yeni şairlerini kesiretin Madak, Leyla Erbil*'in acıtan yanını, *Tommis Uyar*'ın hüzünü ve *Nilgün Marmara*'nın melankolisini kendi şiirlerinde buluturur. Hepsinin ortak noktasında bundulundakının açılanı, hüzünlerini, sevinçlerini, kaygılarını kelimele dökerek hayatitatutunmalandır.

"Tann'ın olmadığı bir Dünya'da
fazladan bir yığın aşkvardır'
Sözünsümleri araştıracak takatim yok.
Bunabenzér birsey diyebilirim,
Demek isterim takatim olsa"

Dostoyevski'ye "Çocukluğumuzdan buyana bize göz kirptiği halde bir türlü parçası olamadığımız busonuzşosundan ne?" sorusunu soruyor, *Oğuz Atay'*ın *Tutunamalar* eserindeki karakteri Selim'in hor görülmeye ve acı çekmesine karşılık "Dağırlın! Kukla oynatmıyoruz burada. Açı çekiyoruz!" dedir. Yusuf Atılgan "Anlamazlardızaten" der ki bir kişi umutsuzluğunu anlatırken. Didem Madak ise şiirlerinde çekilenenin kimseyi bulşartmadan melankoli ve ironi birlikte işler. Amaç herkesin hoşuna giden şirler yazmak değil, kendi istediklerini yazmak. Ayhan Kurt'un da dediği gibi, "Didem Madak şirileyle karşılaşan bir okurun yapacağı en büyük hata hissiyat-

ta sıyrılmaktır. Didem Madak şiirinin arkasındaki keskin kedi timkani pek az okur fark eder bu yüzden. Sevimli-hüzünlü patiler sanılır Madak'ın şiri-değildir!"

Pu bi ber Mahalle'sının yayıldığı dönemde de diğer iki ese-rindeki gibi ortadan kaybolan Didem Madak kendisine ulaşmasın diye telefon numarasını değiştirdi. Sadece birkaç dosyuya görüşür.

"İrtibatnumaralarını hep saklayacağım. Hep gelecekel. Keşkebeni çağırısaydım demeyeceklər. Bağışçı girmənanınlı yollar vardır. İnsanyüzünesoğuksular çarpmalardır. Belki bir sakinleştirici almalıdır. Belki bir kedi okşamalıdır. Bir film filalar bulmalıdır televizyonda. Kısa ve kesik yazmalıdır. Su-up oturmaları."

Yirtip attığı, kaybettigi şiirleride çoktur. Bir söyleşisinden asıl yazardı sorusuna:

"Sabahleyinyanımda hertarafabnabırşeyler yazılmışlığı kâğıtlar buluyorum. Okuyor ve bazı satırları üzerini çiziyor, temizbir kâğıda yeniden yazıyorum. Sonra hermen bir dergiye postalamaya çalışıyorum, çünkü aksi halde genelde kaybediyorum şiirleri."

yanıtını verir. "Nicholas'ın Ölümü" iseyitlen şiirlerinden biridir. *Sylvia Plath*'ın oğlu Nicholas'ın intihar ettiğini öğrenen Didem bu olaydan etkilenir. Birgece pancerden dışarı bakarken iri ve İslak bir kurbağa ile göz-gözle gelir. Hemen kâğıt ke kaleme sarılarak bu şiri yazar. Yakın dostu Zeynep Köyü ile sohbetler sırasında sessizliğine bürünikenlikden Madak bu şiirinden birdize okuyarak sessizliği böler.

"Sylvia uyan! Nicholas sütünü içemedi!"

Yaşadığımı yazmış, yazdığını yaşamıştır Madak. Bazıları, onun ismini hatırladığı varoluş kayıtları, iç sıkıntılı, kederler, dünya ile kuşatılmış olmanın verdiği bunaltı, yabancılışa, toplumsal dayatmalar, kendini yaşayamama hissi onun şiirlerinde söz bolmuştur. Kendi içinde afaklılığını, kırılganlığını, yumuşaklığını, hüzünü saklayan bir dünya barındırınca dış dünya ile arası hiçbir zaman iyi olmamıştır. O yüzden ruhu hüütüsü gedizdir.

Madak, her ne kadar şiirlerinin bir sınıfa sokulmasını istemesine de ede biyat ototilleri, onun şiirlerinin zaman açısından Garip şiirini sevecenliğini içermekle beraber, ikinci Yeni'nin karamsarlığında dayahayıkolduguunu düşünürler. İkinci Yeni'ninkentili, içe dönük, dar vekaplı alanlarası karışmış bireyindönüyüsünü, aynı mekanörnütüleri içinde ama Garipdilinin aceleceliciliğini kullanarak dışarı açar. Mekân, zamana göre daha belirgindir. Mahalle, ev, mutfaç, çocuk, kedi gibi sözcükleri yaşamanaly-

**"VASİYETİMDİR: EN GÜCLÜLERİNDEN
AHTIM OLSUN, YÜKLERİ AĞIRLAŞSIN DİYE**

labiritekullanan Madakçarpıcı gözlemlüğüyle yaşadığı sınıflıodugu gibi aktarır. Tıpkı Edip Cansever'in burjuasını iyi aktardığı gibi. Cansever'in şiirlerinde burjuvakadınlaralon-dabek oynarlarken Madak'ın şiirlerinde kadınlar mutfaktakı yemek pişir. Onun bütün zaman ve mekanları kendi dişi ev reninde, kısaçık zamanı sürgündüğü telâsi şîrlere. Hayat her nasıla öyledir onun şiirleri. Güzelleştirmek için uğraşmaz. Kendi sınıfları yanstrken feminist bir biçimde kafa tutar. İz bırakmadan silinip gelecekmî kaygıyla devamlı konuşur. Bu nedenle şîrleri izlendirdi.

"Genelede sayfalarca yazıyorum. Çoğunlukla sâniye az sonra olacakmış gibi panîye kaplıyorum yazarken. Sanki ölmenden önce itraf etmem gereken bazı önemli meseleler varmış gibihissediyorum. Bu yüzden sânikât kabeyedebek bir şeyim yokmuş gibi geliyor. Her şeyi söyleyebilecekmiş gibi geliyor. O zaman her gün işe giderken karşılaşışım, boyozcunun yanında durup boyoz yiye insanları hayranlıkla seyreden o kara köpeği, puf böreği gibi tombikelleriley kabak seçenek ev hanımlarını, ucuzluklananmış bayramlıklarıyla kendilerinden pekmemnun olan o bayram çocukların hatırlıyorum. O zaman onları sandığından çok sevdigimi anlıyorum. Hepsi şirime sızırı o zaman. Hayat beni büyütüyor. Yazarın hayatı sândığından çok sevdigimi, ona hayranlık duyduğumunla yorum. Aslında zorla baleceklerinin gözleriyle dünyaya baktığımızda hayatın her yerinden şirin fırıldığını görürüz. O zaman anlamsız bulduğumuz küçük gündelik hayatımızın aslında anlaşılmış olduğunu hissederiz."

2010 yılında yapılan Uluslararası bir şiir festivali için katılımcı olarak kendisinden özgeçmiş yazısı istenen Madak, metrinson cümlesi

"Şusularcadık, büyük çeşitleri gibi konularla ilgileniyor ve bir 'efsan kitabı' düşüyor."

notunu düşer arıca festival komitesince bucümekatalogdan çkarılır. Yapılan sansürün şirine yapılmış bir sansürlüğünü düşen şair oldukça caser bir açıklama yapımılayarak festivaldeşir okumayı reddeder:

"Akım başında olsayı şiir yazmadım. Akım başında olsayı her devirden aslısın beceriyorsam muhalif olmanıñ bir yolu bulunmazdım. Akılda başıda olanlar, akılda başıda olmayan bircadının özgeçmişini istedikleri gibi kesip bicebileceklerini sanmışlar ve bir cümlenin çıkarmışlardır. Çıkardıkları cumle kendilerin cemuhetmelen calzbulunmamış olabilir, belki bir şiir festivalinin 'saygılına' veya 'ağırlığına' yâkıştırılmış olabilir ki şiir hiç de onların istediği bir ağırlığa taşımamış olacaktır. Şîr, gerçekşîr okurlarının ve gerçekşârların anlayabileceği başka türbir ağırlık ve saygılılığı yaşatmıştır."

Aynı yılın kasım ayında hastalığından ölen Madak. Hastalığını hayatındaki hiç kimse gizlemez. Uzun ve yorucu tedavisi süresince ikiyakın dostu Müjde Bîlîr ve Zeynep Kölüyünн dadır. Çokça zaman Zeynep Kölüy refakatçi olarak yanında kalır. Her şeye rağmen iyileşeceğini dair umutludur ve dostlarının gülürmeye bağıran. Olmeden bir gün önce onun şiir "128 Dikilişîr" i dostan Müjde, Zeynep ve kardeşî Işlîh birlikte bir kuytuda okurlar. Kölü:

"Tümüyle sessizlikle gämülen bedeninden bir parça ses duymayan umuduyla. Bu şîri her okuduğumda, onun her şeyi gören gözleriyle bir kez daha karşılaşıyorum. Bir bilicinin, büyüğünün, şamanın gözleriyle." der.

"Doğдум, doğurdum
Bir insan nasıl büyüp orgördüm
Hayatta kalmak için
Ve hayatı kalmanın yanında
İnandımsılar bir gevezelikti
Şimdi 128 harflî bir şiir var karnımda
Satırlar artık bomboş
Karnımda hissiz bir şiir var
İçimde durmadan bülünen şîrlar
Birlikte yok olacağımız şîrlar
Birlikte unutulacağımız şîrlar
Hiç borcu olmamış şîrlar
Ve bu yüzden çok acıyan şîrlar"

"Niçin şiir yazmaya başladığımı düşündüğümde şunu fark ettim: O dönem şiir bana, herkesten ve her şeyden çok özgürlük vaat ediyordu. Yaşlanmak benim için bir özgürlük vadisindâ. Bu yüzden eteklerinin ucundan sârkanpaçâlı donanına alırmadan, örtmeden-gizleden dolmuşa binmeye çalışan, önüne gelen erkeğe yardım etmesi için elini uzatan yaşı teyzelerin dumru bana çok bliyüye içigelmiştir hep. Yaşı bir kadın hayatının bîrdönenini kadın olarak geçirmiştir, ama artık tam bir kadın değildir. Yani bir kadın gibi kendini gizlemek, korumak zorunluluğu yoktur. Yaşlandığın vakit, şîrimin değişimini düşünüyorum... Yaşlanınca daha rahat ederim diye düşünüp, yaşlanma etkilerini geciktiriciliklere kalkınmamıyorum. Ne kendim ne de şîrim için. Bensanın yaşlanınca şu kabinişigamayan, çatlak ihtiyarlardan olacağım... Herkesin 'kaçıktılar'ı yâiplaması设想ette istiyorum."

Henüz yaşamamadan, 'kaçıktılar' olamadan 24 Temmuz 2011'de kirkbir yaşında hayat âzilerini yuma Didem Madak. Geride üç yaşında bir kız çocuğu, kendisin seven bireysevenlerini bırakarak. Her yaşam günü geldiğinde sonlanması, her sonlanan yaşamızın. Ancak şârlarının ölümü sadece üzmez bir o kadarda hüzünlüdür. Oruç Aruoba'nın, Cemal Süreya'nının düşiñin ardından dediği üzere:

"Birşârların gözleri kapanınca dünyada görülecek şayler azalır."

**SEÇİLSİN BENİ TAŞIYACAK OLANLAR.
YİCE, TABUTUMUN İÇİNDE TEPI NECEĞİM."**

Gürültüde Okumak

ECETEMELKURAN

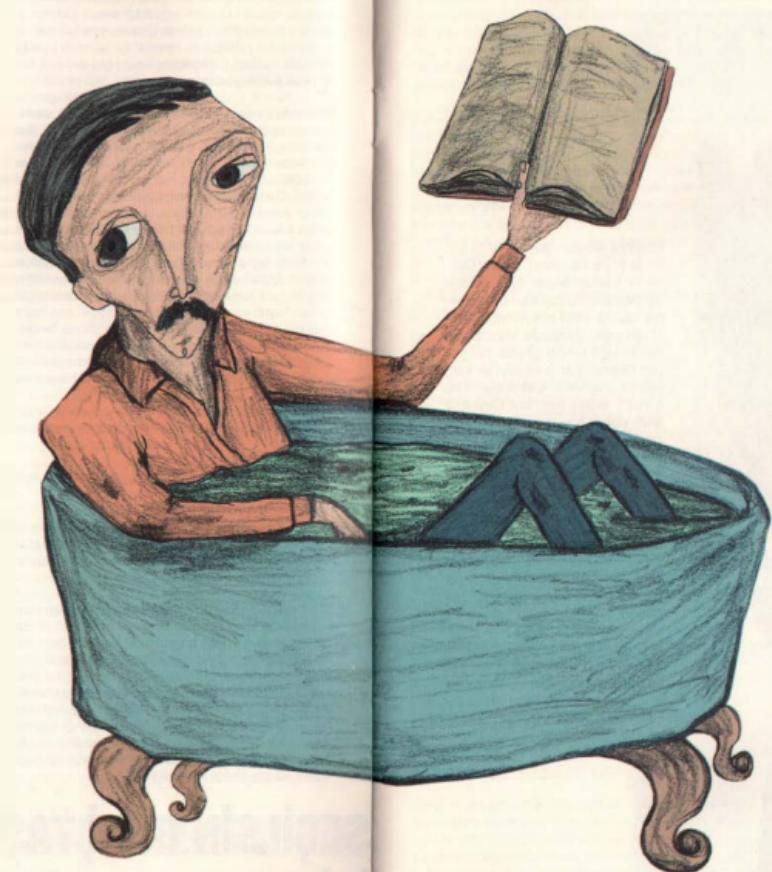
Gerçek hikâyeler iyi bitmeyebilir. Çünkü **gerçeğin sevmek, beğenilmek, 'umudu dürtmek'**, bizi ikna etmek veya daha çok izlenmek ya da okunmak gibi bir derdi yoktur. **Gerçek tasasızdır.** Aklına geldiği gibi devam eder işine. **Gerçeğin umut vermek** diye bir görevi de yoktur. **Biz o yüzden yazarız, film çekeriz, şiir yazarız, resim yaparız.** Dünyanın gerçekliğine insanın kendi gerçekliğini katabilmek, toplam gerçekten insan aklının, insan ruhunun yaratabileceği güzelliklerle umuda, iyiye, doğruya yer açabilme için.

İnsan, dünya gerçekliğine müdahale etmeye kalkışan, bunanınmış, bunda inatedente canlı türdür.

Vebirkayayıdurmadan tepeye tırmandıran, aşağıya yuvarlandıkça yenden yukarı iten Sisifosçu'nun Albert Camus'un dediği gibionu "mutlu hayaletmek gerekir."

Gerçek, mutlu değildir. Bizonu hayal ederek, hayalimizi ona dayatarak değiştirmiz. Bu yüzden insan olmak meselesi, inat etmek meselesi.

Şimdi dışarı kavga var. Giderek de sertleşecek, orası belli oldu. Kitap, bütün bu gürültünün neresindediriyor peki? Neresinde durmalı? Dışarıdaki gerçeklik kitabı okuduğumuz (ve sorra o kitapları tatlı, kinlân instagram fotoğrafları çektiğimiz battaniyeli, çiçekli odaların arasında bağlılığı ne? Böyle bir bağlılık yokmuş gibi davranmak, edebiyatı dışındaki sesler kulaklarımıza tikamaya yaranan "kendine ait bir oda" olarak tasarlamak sürdürülebilir bir inat mı? İyi bir inat mı? Edebiyat dışındaki hayat karışıkça kendimizi kilitlediğimiz ve korku içinde zamanın geçmesini bekleydiğimiz bir panik kodasımı?

Eren Çarter Pölet

Zamanın en berbat şakası şu: zaman, ömre eşit.

Zamanın geçmesini beklemek ömrün geçmesini beklemek, aslında bir an önce ölmeyi istemek demek. Bu, dünyanın, ülkenin zamanı olabilir ama senin de ömrün. Bu gerçek insanlarda bazen zorlama bir alırdızsızlık yaratıyor:

"Benim bir tek ömrüm var.
Onu da böyle bir gür içinde geçir emeyeceğim"

diyor bazıları. Öyle mi olmalı, bakalım. Şu cümle gerçi ifade ediyor:

"Bir tek ömrüm var."

Peki, biz bu gerçeği hayal ederek, yaratarak ne kadar değiştirebiliriz? İçinde yaşadığımız zamana ümitsizce alırdızsızolmaya kendimizi zorlamaktan başkane yapabılız?

Küçük bir deney yapalım:

Cebinizde bir kitap taşısyn. Çantanızda. Gürültüye bakarken, gürültü içinde yer alırmış durup bizen o kitabı okuyın. Kitapın başınızı kaldırığınızda gürültüde daha önceden duydığınız sesler duyacaksınız. Gürültününinde kiseseleri ayırt edebilmenize yarayacak okumak. Böylece gürültü, kaçırmak istediğiñ bir kafkofon değil, içinde anımlı seslerin, hattatgüler seslerin de olduğude bir senfoniyedönüşsek

Sesleri ancak kitap okuyarak duyabilirsiniz. Çünkü kitapsız baklığınız sokakta bir sokak görürsünüz. Kitapla baklığınız sokakta, o sokaktan başka birinsan olarak geceye imkânını seyredersiniz.

Biz, gürültü birlikte yaşıyoruz. Hepçoleoldu, yeni değil. Gürültü bizen kandoldu, bazen sadice kimse birbirinden imedediği için herkesin başırmamasından kaynaklandı. Veya kimse birinin yazdığını kumadığındı...

Ama kitaplar gürültüyü dinleyerek yazılır, müzikler gürültünün içindeki meledivi dayarak yapılır, film gürültünün içindeki yüzler bakarak çekilir. Okumak, izlemek, dinlemekde bu gürültüden aynı değildir. Kitap, gürültünün klavuzudur.

Bugünden bunu. Yanına güzel birkitap al ve gürültünün içindeoku. Bir kaç sayfa sonra kaldırışını bakan. Başka bir şey göreceksin. O gördüğün şey seni daha çok insan yapacak.

1553 Tül ve Kan Arasında Harem

NUR KIPÇAK

Sayı 16 | İnceleme

Taner Ceylan, 1553, 2012
Sanatçı ve Zamanı Sergisi'nden
İstanbul Modern'in izniyle

İstanbul Modern'de, 1553'ün yanında söyle yazıyordu: "Taner Ceylan'ın, Kanuni Sultan Süleyman'ın eşi Hürrem Sultan'dan esinlenerek yaptığı 1553 adlı resim, Kanuni'nin oğlu Şehzade Mustafa'yı öldürdüğü tarihe gönderme yapar. Resmin yüzeyine yayılan kan, iktidar, güç ve şiddetarasındaki gerilimli ilişkiye hatırlatır. Ceylan'a göre ebedi hayat ve sonsuz güzelliklilik daima bir kurban ister. Resme konu olan kişinin yüzünü gizleyen tül, iktidann kendini örtülü bir şiddetle besleyişini de sembolize eder."

1553, geleneksel cinsiyet rollerinin yerlebir edilmesini ifade ediyorban: Kadın, cinselliğiyle toplumsal fitneyi, kaosu mu temsil eder her zaman; erkeklik, politik güç ve istikrarrı temsilidir bir çok toplumda, neden? Harem, yanı kutsal, yanı dokunulmaz alan, doğurganlığın, banşın, sevgi ve merhametin mekanı midir, harem'in sınırlarının dışında mı kan dökülür her zaman?

Tül, yan örtünmektir, yan görünmek. Gösterdiğiniz, gücünüzün gösterisidir; gizlediğiniz, gücünüzün ta kendisi. Tü'lün ardından yüz ve beden, merak edilen, cazibesine karşı konulamayan. Tül kapalı kalmaz, açılmak ve bir kenara atılmak içindir, güç sahibinin kurallanına uyarlanızodulu-nuz olarak. Söz gelimi gelinen duvağı olarak tül; kadının "keyd gücünür" örtünmesi, yerli yerde sunulmasıdır, karşılıkla tülü açansa o gücü sahip olan, ödülu kazanan

Fatma Mernissi'nin de belirttiği gibi, kadının kurnazlık ve entrikayla erkeklerikandırma gücüdür keyd gücüne top-lum dönemindeki en yıkıcı unsurdur. Bu yüzden sosyal-kileşim ve mekana ilişkini bütün düzenlemeleri birnevi keyd gücünü boyundurukaltına alma ve yıkıcı etkilerini yok etmeye çalışasınız. Mekan, bedenle birlikte deneyimlenir. Haremin güllüğü, kadınlarda gücün ilgili, kandırıcı, gönüllü, pusu kuran, hasılı türü skıktı ve belalarla kişili sinayan kadın. Ayartan cinsin neden olduğu fitne, cinsel düzensizliğinin sonucunda kaosa sebep oluyorsa, sosyal düzeni tehdit eden kadınların kapatılması, müstehak değil de nedir!

Tül, kolektif belleğimizde keyd gücünün sahibindedir; mekanın sınırları dahilinde açılır. Ama 1553'teki tül, bahsini ettiğim bütünlükle yarın sarsıyor, iktidar ilişkilerini yüzümüze vuruyor. Keyd gücünün sahibinden alınmış, ona ait olmayan birinde, haremim dışından! Oysa tül, elle tutulur, gözle görülür simgesi haremim; kadının vazgeçilmez eşyası. Uzun zaman, çok eşilik [polygamy] anlamına gelmiş olan "harem", bırunada, bir adamın, birlikte olmak için sırasını beklerken, tül salvanyla, sedirler üzerinde uzanarak bütün gün tembelik yapançık sayda kansının kapatıldı-goldaşıyla sapkınlığı içeren bir tür fantazi mekânıdır. Fakat Osmanlı coğrafyasında harem, toplumsal hayattan ve iktidar ilişkilerinden bağımsız, kapalı, saltçinsel bir mekan değildir; özünü liberalfelsefede bulan özelve kamusal alanlardaki iktidar ilişkilerinin karşılıklı olarak birbirini üretmesi gibi haremlik senâlik taksimî de iktidar ilişkilerini içerir, yeniden üretir.

Kan ve Kutsiyet

Kökeni örtmek anlamındaki haramı(m) olan "harem" sözüğü, "yasak kılmak, mukaddes kabul etmek, korumak" anlamına gelir, "haram" ile eş anlamlı. Harem'in "dokunulmaz, kutsal" manasıyla "kadınlara ait iç mekan" manası arasındaki ilişki dikkat çekici. Sorulması gereklidir: Kadınlara ait iç mekan, ne kadar kutsal olduğu için "harem"?

Kadının doğurganlığına annelik vasıfı "vazifesiyle" kutsalsızlığını kazandırır ki bu durumunun belirlenmişsinirlar içinde kalmaması gereklidir. Cemal Aka'nın deyişisiyle, eril söylemin anneliği yükselmesi, sevgi ve şefkatin simgesi hâlinde getirmesi, siyasi olarak anlamlı, mistik bir kurnazlık içerir.

Kadının doğurma yeteneği karşısında erkeğin sosyal rolü daha belirsiz kalındığında, hakimiyetini sürekli meşrulaştırmak gibi bir zorunlulukla karşı karşıya olan patriarka, doğurganlık ve doğuma dair bütün bilgileri kendisi üretirive böylece mekansal sınırlamaları belirler.

Söz gelimi 774-785 yılları boyunca kocası üçüncü Abbasî Halifesî El-Mehdi, büyük oğlu El-Hadi ve küçük oğlu Harun ür-Reşid döneminde İmparatorluğu "de facto" yöneten Hazeyran'ın, El-Hadîle iktidar çatışması, El-Hadî'nın annesini haremde ait görmesinden kaynaklanır. Devletin ideal harem tasavvuruna göre harem, barışın ve doğur galanlığının ala-ri olarak kalmalıdır, savaşa ya da idam kararlarının aldığı siyaset ortamından olabildiğineuzak. El-Hadi, kumandanlarının annesiyle görüşmek için bekledeklilerini gördüğünde onları "mekan yasası" /nayani "onuryasası"/na uymamakla suçlar. Bu yasaşa göre harem'in mutlak sınırlarını korumak adına erkek, "gerekçiğinde" cinayet işleyebilir ki bu cinayet yine dışarıda kalacak, haremde dâhil oluponun banâseverliğine halel getirmeyecektir.

1553, haremim, sınırları keskin, barış ve doğurganlığının veya namusun korunduğu kutsal birmekan olduğu yalanıyla yüzeştiyor bizi, orada sadice adet ve luhusakanamâsının yaşamadığı gerçeğile. 1553'ün tuvalinedökülen kan, Hürrem Sultan vesilesiyle haremden geçmiş siyasi bir karann neticesi. Siyaset, harem'in içindedir. Üstelik mevzu bahis olan Harem-i Hümâyunsa...

Harem-i Hümâyunun içinde alınan hiçbir karar, salt Harem-i Hümâyun etkilemez. Harem-i Hümâyunun nüfuzu, fiziksel sınırlarının dışına taşar. Burada kadınların devlet yönetimini üzerindeki etkisi ve toplumsal, iktisadi ve siyasi faaliyetleri, imparatorluğa nüfuz eder, kadınlar fiziksel olarak haremim sınırlarında kalsalar da. Leslie Peirce'e göre, Osmanlı top-lumundan hâss, "iq(er)î", sadece kutsal olanıñde留意layınız-manda iktidara yakınılığı tarif eder: Has oda, haseki, has topraklar ve harem. Merkezde padışah olmak üzere ona en yakın hâlaka olan harem, aynı zamanda iktidarı temsileder.

1553, bana haremim, cinsiyetkalıp yargılara ifade edilen hiçbir tarife uymadığını, çok eşilik, barış, merhamet, namus anımlarını gelmediğini ifade ediyor; aksine harem'in fiziksel sınırlarının çoketesinde her yere taşabilen, kendi arzularına görkemi zamanıne birilerini davetedebilen sınırlılığını, kimizamân bir devletin akibetini belirleyen gücünü. En önemli, toplumtarafından herne kadar söyle olmasının arzuulansı daerkâkcinsîtek başınapolitikâne savaşın; kadınlardan başına gülzelliğin, estetiğin, cinselliğin, barışın ve ahlâkîntâşıyıcılığını olmadığını ifade ediyor. Bir duvarı aşmak, onu görevbilmekle mümkündür, ikilikleri aşmak da öyle. Geleneksel patriarkal ikilikleri (kadınlık-erkeklik, harem-selâmlık, savaş-barış, tül-yüz görümlüğü, ev-kamu) yûzümüze vuran bu eser ise çok, çok kıymetli.

YORGUNLUK

Çıkmazı

BAHRI BUTIMAR

Neresinden düğüm atsam hayatı
İlk ordan kopuyor bağım.

"Hayat!" diyorum;
Rüya neye o.

Neye yorulsa avunmak için
Sonundaona yorgun yaşıyor.

Neredensiz bırosguma evresine duruyor dünya,
Kördüğüm hisleredolandırın yorke kendini,

Çözmeye korkununkorkusu peydal
Benimse durmuyor aklım,

Durmadan koşuyor kalbime yetişmek için.
"Kalbim!" diyorum;

Ellerim neye o.

Neyetuturisabırakmamak için
Sonunda ona yorgun düşüyor.

Soluğumdan kor sözcükler taşıyorum,
Topraktan havaya, ordan muammaya.

Ey çakılmaya müsaıt zemin

Ayağımın altından çekil

Dizerim hiç olmadığıkadar esrik

Algım, elmadan değil

Üzüm taneciginden evrik!

Sahibir yanışmadır artık cemrenindüşüşü
Boşluğa ilk çığlık sesimle düşüyor čunkü.

"Boşluk!" diyorum;

Bilincim neye o.

Neye meyletse tamamlanmak için
Sonundaona yorgun yalnızlaşıyor.

Neredeyim?

Nasıl kurulur mekansızlığın izahı

Her yer siyahabeliriken duvarız,
Burasıhangi hıçlık uzayınınçarmıhi

Birini ben čivilemiştim ama

Çerçeveyesiğmayan şu kabileiminacısı.

"Acıl!" diyorum

Civi neye o.

Neye saplansa birsebeçiçin
Sonunda onayorgun eğiliyor.

Gözlerimin irišine ayna tutuyor kimseler,
Öncekendimle körleştirmeye kalkışıyorlar

Sonra bir ölünen uzayan tırnaklarıyla

Ve uzayan tırnaklara kum biriktirenler

Her gün daha çok umut boğuyorlar.

"Umut!" diyorum

Aylan neye o

Neye varacaksa yaşamak için
Sonundaona yorgun ölüyor!

Uyanıdrın beniartıkşu kabustan

Yoruldu el, yoruldu bilinc

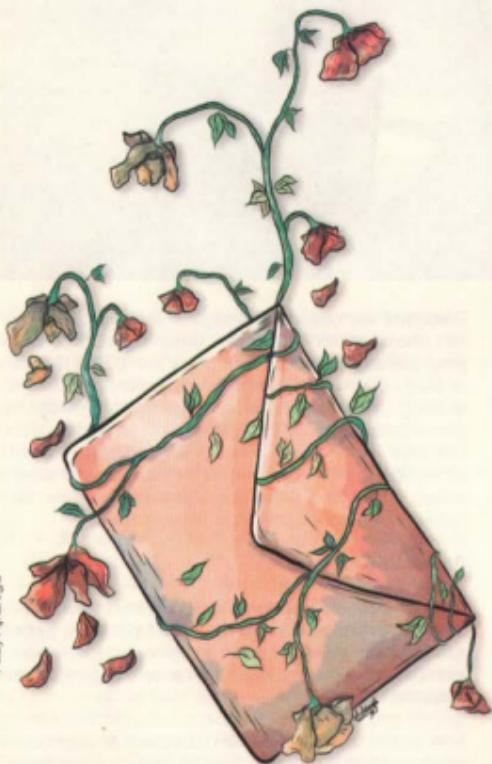
Uyanıdrınbeni

Yoruldu civi, yaşısan umut!

BİR MEKTUP

Kırılganlığında

NAZLI BAŞARAN

Aley Aşçıoğlu

Baharlanımızıçıldılar sevgilim
Bize mevsimin kişi kaldı.
Bu yüzden sana yolların çıkmaz sokaklara vardığı
yerlerden yazıyorum.
Buralardasokaklambası yok, evlereski
Bir sözden ötekine bütün sözlerde pis bir küfkokuşuvar.
Senin yanına gelmek ne mümkün, köşe başlanı tuttular.
Elinbaşkaelee düştüğündenberi
duvarlara yazmaz oldu maledekideki çocuklar,
pencerekenançıklerisoldu,
rafa kalktı sevdalar.
Çorak topraklardan incebir sizgibi akyor
inandığım herşey
bu memlekette artık kimse eskisi kadar güzel değil.
Ben de kapatdırtelevizyonu,
duvarlara bakıyorum.
Duvara bakmak güzel sevgilim.
Duvarlara sarılmak da.
Tam bir deli cesareti şu tutunma çabam anlayacağın
oysa doğduğum andanberibir kavgarın içindeyim
milim milim yanıyorum otobüs duraklarında
hatta kavruluyor içim kavrulmasına da
ılacı yok.
Çaresiyok.
Çünkü çarelerimizi bile çaldılar sevgilim.
Çarelerimizin yanında umutlanızı da.
Yine de bu deliyazzabüyük bir itinaile
atlıyorumyankılardan,
sirdüşmemekicin yokluğa,
sirf düşünebilmek için senibirsabahda.
Biliyor musun senin köşeyi dönüp gelmediğin her gün
gamlıbiruşottü komşununçatısında
ve kurağıma oturdu son lokması yașamanın
bu yüzdenkapısı iki kere kitledirmesvenerlerin,
sımsıkı örtüm perdelerimi,
açmadım kimsye de bir daha.
Mutlu olabilme ihtimalimizi çaldılar sevgilim,
bizesonunen acılıskaldi.
Çay bahçeleri boş, parklarda köpekler aç.
Yeniköprü yapıyormamış,
etrafındandolaşıyorum bir yere varmanın.
Yollar uzattım,
zaman elinde lastik misali.
Toprağa basmayı bir ömürgechi.
Koynunda boylu boyunca uzanıp bir denizi izlemeyeli
Nedendif bilinmez dizin başka dize değdiğinden beri
sanki parmağının ucundaküküçükbir kıymık.
Battıkça batıyor, birtürlüde çekmiyor.
Acısı derinlere indi.
Ama üzülme alıştim o kıymıkla yaşamaya.
Alışlıyorsa sevgilim, alışlıyorsa tümbünlara.

Geçici heveslerimiz olmasa iyi insanlardık aslında.

Korkuyorum Anne

CEYDA EMELÖZTEK

19. yüzyılın ortalarında doğan varoluşculuk akımı baskın sistematiğe karşı çıkar ve varoluşun özden önce geldiğinermesini merkeze alır. İnsanın evren içindeki varlığının yerini, kendini keşfetmesini ve iç dünyasını sorgulayan ve bu süreci anlamlandırmaya yarayan birfelsefiakıdmır varoluşculuk. Birey, benliğini ve var olma nedenini sorgulamaya başlar. Kierkegaard'lı varoluşçu filozof olarak kabul edilir. Sartre, Camus, Hiedegger, Fromm gibi isimler Kierkegaard'dan varoluşçuluğundan yola çıkarak yok oluşu anlamlandırmaya çalışmışlardır. Fakat tanımlamalarda yeterli olamamışlardır.

Vedat Çelebi'nin, Jean Paul Sartre'in 'Varoluşculuk Düşüncesi' adlı makalesinde alıntıladığı Sartre'in şu cümlelerini hatırlamakyerindeolur:

"İnsan önce dünyaya gelir, sonra kendi özünü yaratır. Dünyada kendisine yol gösterecek tekvarlıklıyine kendi-sidir. Bunun için özgürdür, daha doğrusu, özgür olma-yargılıdır. Özünü şu ya da bu yönde yaratılmak için sürekli bir seçme soruşturulakarşılıkla-yarıyor."

Tanriise görünmeyen bir zanaatkârır Sartre'a göre. İnsan kendi özünü kendi şekillendirir bu nedenle dindeki kader-cilikten uzaktır ve yaradılışamahküm değildir.

Edebiyatda ve tiyatroda varoluşculuk akımının izleri rahatlıkla okunabilirken sinemadaki yansımısi II.Dünya Savaşı'nın sonlarından itibaren Yeni Dalga Akımı, Film Noir türü ve Auteur Sineması'nda yerini almıştır. Tipki edebiyatta olduğu gibi sinemada da varoluşçu felsefeyi sokağa taşıma olağanı bulur. Savaşın getirdiği kırılma noktasıyla birlikte seyircye bir hikaye anlatma kaygı taşımayan, farklı bir tecrübe, farklı bir duyarlılık alanı sunan, sade bir sinema anlayışı ortaya çıkar. Gerek dünya gerekse Türk sinemasında felsefi birderinlik olarak zihir etmeye başlar.

Godard budurumuyi anlatır;

"Önemli olan, insanın var olduğunu hissetmesidir. Gün boyunca geçirdiğimiz zamanın dörtte üçünde bu gerçeği hatırlamalıyız; çevremizi saran evlere ya da trafik işığının kırmızısına dalmışken birdenbir o anda olduğumuz fark ediveririz."

İrem Nas'ın 'Yakın Dönem Türk Sinemasında Varoluşculuk ve Yabancılık'ma' tezinde belirttiği gibi "Yabancılık" teması varoluşçu felsefenin en temel kaygılarından ama bütünü deildir. Yabancılıkma kişinin bireysel farkındalığını zaman içerisinde farklı etkiler sonucu yırtırmıştır. Kişi kendi-ni bir topluma, bir yere, bir inanca ait hissetmeyen, kimliksiz,

kaybolmuş, kaybolduğunun farkında olmayan, üretmeden sürekli tüketen bir bireyedönmüşmüştür.

Türk Sineması'nda Ömer Kavur, Atif Yılmaz, Ömer Lütfü Akad, Metin Erksan gibi yönetmenler feodal toplumda kadın, köy-kent çatışması, köy gerçekçiliği gibi toplumsal temalı işlemleri, bireysel bunalımlardan uzak durmuşlardır. Ömer Kavur'la birlikte süre gelen bu "birey" odaklı filmler günümüzde de Nuri Bilge Ceylan, Zeki Demirkubuz, Semih Kaplanoğlu gibi yönetmenlerce sürdürmüştür. Bu noktada incelemek için seçtiğim "Korkuyorum Anne" filminin "yabancılışma" unsurlarını belirtmeye çalışacağım

Yönetmen ve senarist koltuğunda Reha Erdem'in oturduğu 2004 yapımı "Korkuyorum Anne" filmi;

"İnsan dediğin nedir ki?"

cümlesiyle başlar, kategoriler silsilesi ile devam eder: eğri basanlar, doğru basanlar. Ince belli kadınlar, kalın belli kadınlar...

Röntgen filmlerinin ve insan bedenlerinin üzerine düşen filmdeki karakterlerin dış sesleriyle beraber "insan" denilen muammayı kendilerince tanımlamaya devam ederler. Askerliğini yapanlar yapmayanlar, sünnet olanlar olmayanlar, sevdiklerine hediye verenler, verdikleri hediyeyi geri isteyenler...

Filmin baş karakteri; taksicilik yapan Ali, geçirdiği bir kaza sonucu hafıza kaybı yaşar. Aynı apartmanda bir aile gibi yaşayan komşuları Ali'nin hafızasının yerine gelmesi için çalışırlar. Ali yavaş yavaş kişileri hatırlasa da sadece birkişiyi hatırlayamaz: Babasını. Emekli bir sağlık memuru olan Rasih Bey, Ali'nin rolyoptığını düşünür ve bu durumı anımsaz. Bir kuyumcu soygunuya Ali'nin hafıza kaybının aynı ana denk gelmesi ise Ali'nin suçlular arasına girmesini sağlar.

Filme 39 yaşındaki Ali ile benzer yaşılardaki Keten hayatı tutunamamış, başından çok başansızlıklar deneyimlemiş iki karakterdir. Ali, sertve suçlayıcı birbababayamaruz kalmış, özgürü olmayan biridir. Keza Keten de Neriman Hanım'ın baskılılığı sonucu her gece altını İslatan bir çocuktur. Keten, aşık olduğu komşusu İpek'e satmak dorunda kaldığı yüzüğü geri alıp ona hediy etmek ister. Annesinin birbirinden paralan gizlice çalar. Neriman Hanım'ın kaybolan paraların oğlunun aldığı öreguntaında olayların rengi değişir. Annesine ilki defa karşı gelir Keten. Bu birey olarak varolma savaşının ilk ve somut bir adımı gibidir. Fakat aynı zamanda filmin en ironik kısmı da burasıdır. Neriman Hanım'ın herkesin içinde altını İslattığını bağırdığında, Keten, yüksek bir kayaya tırmanmaya başlar. Arkasından da Ali ona eşlik eder. Kayanın yüksekliğinden, sert rüzgarlardan korkan bu iki

erkeklik sahnelerde duyduğumuz repliği yineler:

"Korkuyorum Anne!"

Karakterler yine birer çocuğa dönüşür.

Film, alışkin olduğumuz hikâye anlatma kalibi yerine serbest çağışılma ilerler gibidir. İlk sekanslardaki dış sesin tanımladıkları insan anatomisi; farklı farklı röntgen görüntülerini ve kadrada beliren beden uzuvlarının birleşiminden ve ara ara yinelenen "Korkuyorum Anne" repliği ve eşek anırmasyyla izleyici ile film arasına mesafe koyulmaktadır. Keskin olmamakla birlikte bir yabancılışa atmosferinin yaratıldığından bahsetmek yanlış olmaz. Seyircinin popüler sinemadan izlediği karaktere özdeşleşebilecegi bir rol model yoktur burada. Katarsis am yapmasını zaten baştan engellenmiştir. Olaylardan ziyyade durumlann önem kazandığı bir anlatı sunmaktadır Reha Erdem.

"Çağdaş Türk Sineması'nda Varoluş Olgusu: Reha Erdem Sineması'nın Anlam ve Estetiği" adlı yüksek lisans tezinde belirtildiği gibi Keten ve Ali karakterleri kendilerine dair en ufak bir sorgulama içine girmezler. Ali hafızasının neden kaybettiiğini bile umursamaz gibidir. Başın bir annenin altındaki eziyimse ses çıkmaz Keten. Hapsoldukları çocukluk çıkışlarında kalırlar. Ahi bir noktada babasını zihinde yok sayarak ona aitne varsa sahipolmaya çalışır. Kisacasa babasını yok sayarak kendisi var olmaya çalışır. Bu iki erkek karakterin aksine filmdeki kadın karakterler hayattan beklenenlerinin olmasına rağmen gerçekleştmediğinde hayatı kırısız ve içlerindeki ümit işini söndürmezler. İpek evli bir adamdan hamile kalmasına se adamın bebeği yok saymasına rağmen çocuğu doğurmaya karar verir. Tek başına büyütmemiye göze alır.

Filmde karakterler derin bir varoluş sorgulamasına girişimler. Bütün olayların neden yaşandığını dair fikir yürütsek dederin bir karakter analizi yapmaktan uzak kalırız. Mahallenin kasabından duyduğumuz bu replikler şeyin özetini oluşturuyor:

"Bak şu insana. Yağ, kemik, sinir... Danadan ne farkımız var?"

Alper Erçetingöz'ün ifadesi anlatmak istediğimiz bir özetidir. Erdem'in sinemasal arayışı mevcut gerçeğin dişinda, var olan başka gerçeklikleri göstermeye çalışıyor. Bu gerçeklik, Toplumun dışına itilen veya bilinçli olarak topluma sırtını dönen; kendi iç sesini arayan ve duymaya çalışan karakterler yer almaktadır. "Arada kalmışlığı" bir varoluş olgusu olarak sık sık öne çıkmış, filmelerindeki karakterler için de hep bir çıkış noktası aramıştır. Reha Erdem'in amacının, hikâyeyi daima arkada bırakarak göstermekten çok duyumsatmak ve iç dünyaya yönelik olduğu söyleyenebilir.

ÖZDEN İNAL

Hayat; kadınların, erkeklerin, dar sokakların, yemek kokularının, dolup boşalan külliüklerin, vapurların, yokuşlarının, dolmuş duraklarının, lokantaların, kitaplıkların, ahşap işkemelerdeyim kalmış sohbetlerin arasında yokoldu. Neden diy'e sorsan anlatamaz nedenini. Nereden başlamalı? Her şey bir toz bulutuydu... İşte her şey bir toz bulutu olduyine. Nasıl anlatmalı?

Görülmemiş güzellikte iki el
iki avuç
iki çizgi
yaslasa başın, hayır yaslamasa
sentam konuşacakken kalkıp gidiye diğeri
-erken davranışmalydın, kaçırdın-
çekti omzunu.

Her şeyi en başından düşünüyordu, tüm detayları görmek lazmıdı. Detaylar çoktu, karmaşıktı, sıkıcıydı, dardı, havageçirmezdi. Nihayetinde vardı, gerçekti, hafızasında karılıcanlı yaşıyordu tüm detaylar. Ama aradığı cevap neredeydi? Durdurup gerisinden yeniden izlediği hiçbir anda yoktu. Evde yoktu, sokakta yoktu, kitaplarda yoktu. Kopuş tam olarak nerede başlamıştı? Böyle bir anda her şey yok olmadan evvel, o ipin incelmeye başladığı ilk an ne zamandı? Yürüdü, yürüdü, böyle olduğunda yürümek iyi gelirdi. Bir yere oturdu, bir bira söyledi, bitirdi, ikinciyi söyledi, düştü, bitti, düştü, düştü. Olmuyordu.

Anlatacaklarım çok
öyle şeyler gördüm ki
hiçbir gözhak etmezdi böylesini
kocaman olursun bazen, patlayacak gibi
kelimeler dilinde sismiş,
düşünceler kafanın içinde büyümüş
bitsin bu iş de diyemezsin dilin vanp
her şey çürür, erir, dağırlırama
insanın umudu kalırbiliyormusun?

Havasınındı, yokuşubüyük adımlarla tırmanmaya başladı. Kalabalık, gürültü, korna sesleri, herşey yumlu bir kent melodisine dönüşmüştü kulağındı. Kadınmda bir şarkı tutturmuş yürüyordu, alışkanlık. Hatta hiçbir şey olmamış gibi gülümsemi bile

"Ağzında bal gibi tatlı bir türkü,
biriner bir çakmak bu yokuşu...
Ağzında bal gibitabır türkü
kazanınm çocuklar nma
ekmek parası..."
A. Kadir

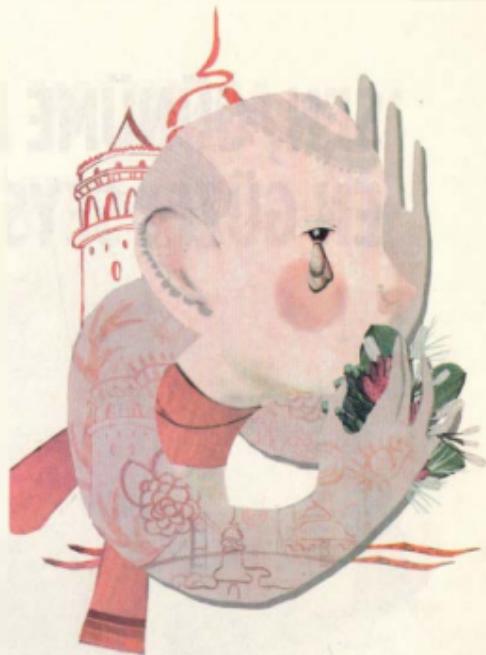
İçselleştiremediklerim

MUSTAFA SİLİCİ

Ve gidiyorum. Şubat'ın başlarında henuz Dilerim ki söz-cüklerim gün yüzüne çıkip ağızınızın içini doldurmaya başladığında, ben bunları hâlâ can çektiğim değil, gidişmiş olan bir şehirden seyrediyorum. Hani Üsküdar'da vapur iskelesine giderken 65 7'ye tabii olmasa da kendine göre kadrolu, hatta resmi tatillerde bile yine gayfresmi çalışan sımitçinin hemen arkasında henuz sahipuledirilmemiş bir seyirlik alan var. Ne zaman geçerseniz geçin boğaza karşı konumlandırılmış objektiflerin tam da orta yerinde masum bir tebessümle henuz İstanbullaştırmamış yabancılara poz verdiği alan. Denizindibi. Bazen gri, bazen yeşil, bazen mavi olan sulardamartıları antensizbir tele vizyonunkarlı gösterimi gibi inipinip kalktığı, karşıyakadaki Galata Kulesi'nin bazen bir ale в topunun ortasında, bazen de belli belirsiz bir sisin arasında kaybolduğunun göründüğü, Kız Kulesi'nin göz ucuya tepeden baktığı o izbe yer. Karaköy'den Beşiktaş'a uzanan sahil yolu. Sağ kolunda park, cami, otопарк, inşaatdörtlüsünün sıralı ve sonsuza kadar süre gelen olduğu, sol kolundaysa basitbir trafığın aktığı yayaya muhtaç o issız yol. Gündüz herneysede hava karardıñındaherhan gi bir amaca hizmet eden bir adının bili bulunmadığı, kurdun kuşunbile tenezzül etmediği günah çıkarmalıklarındımlar. Bakırköy Zuhuratbaba'nın kalbindeki Çamlıック Atatürk Parkı. Yazın güney şehrlerinin kalabalıklığını, kişi da birçok park gibiterk edilmişsañıl kasabalarının yalnızlığını yaşıtan yetek başına onca griye kafa tutan o birtutam yeşil. Briyantin vejöhöye yorum sağlamakta zorlanmış yaşlılıçenin birkaç damla limonlayanayılmış seyreksaçan.

Kimsesizlerin kimse, kendi kendinin kimsesiz Cihan gir Camii. Koca bir semti deniz e karşı sırtlanmış, tepelerden akıp inip yok olmasına manrı olmuş bir ibadethane. Küçük ama ferah bahçeli, efsunlu çiçekleri ve zemz em suyuyla ykanmış taş yapılan.

iбадетin sadece namaz kılmaktan ibaret olmadığını anlatan, bahçenin en ucunda yine manzaraya doğru konumlanmış iki bank. Orada oturmanın ve yapayalnız da olsan asla bir başına hissetmeyeceğin, varlığını ilişkilerine kadar hissedebileceğin Tann'ın eşsiz manzarası. Görebilmeyenin, duyabilemenin, hissedebilmenin büyük bir nimet olup şükretmenin sanan nasıl bir teslimiyet vereceğini keşfedeibileceğin kutsal bir alan. Benim İstanbul'da geçirdiğim bu yedi yıl içerisinde an-

latabileceğim hiçbir şey yok. Alnımda gün gün derinleşen çiz gler, saçının yanlarında beliren beyazlar ve işgi sönen göz bebeklerim şahit ki, beni anlayabilmeniz için; Üsküdar iskelede binlerce saat hiçbir şey yapmadan durmanız, Karaköy Beşiktaş sahil yolunda yüzlerce kilometre yürüerek a vazin çıktıktı kadarbaşırıp inşaat para vanlannitekmeleyip işyan etmeniz; Çamlıック Atatürk Parkı'nda kan kişi ciğerlerinize emdirip sabahlara kadar oturmanız ve Cihan gir Camii'nde bütün oldurmadıklannız için e sindirip her defasında gönlünüz el vermeden teslim olmanız gerek. Bendeki İstanbul bir veda mektubuna siğdinillacak kadar siğ değil. Hiçbir duygum ve hiçbir düşüncem bir "elveda" kelimesi kadar duy gusuz ve basit değil. Şimdi ben elimde ne kadar ben kaldığım sorgulayıp kalani da yine bir hiç uğruna tüketmek amacıylaşenin şehrin başkalantarañından eskitilmiş ikinciel kuyutulları keşfeciþiyorum. Siz, kendinize iyibakin. Anlatmadıklarım size emanet.

ESRA PULAK

*SEN, GÜNÜME DOĞAN EN GÜZEL ŞEYSİN

*Seni sevmek için çok uzaklardan geldim...

*Uzun zamandır evde tek kişiyim;
sen ve ben...

*Evvelasen;
evvela senden başlayacağım yazmaya...

*Sen de oku, yaz, yaşa, sev, sanı,
doymazsan bir daha sanı.

*Narin birkalp,
tekbir kelime ile kolayca kınılabılır.

*Meğer mavi bir kuşun
kanadında saklımış düşlerim,
kuş kanatlanıp uçmasa
nereden bilecektim?

*Tut bak; sıcak esiyor kalbim.

*Gözündekiperdeyi arala,
bak bahar geliyor!

*Kalbini ortaya koyduğunda göreceksin,
parlak olan sadece yıldızlar değil...

*Sanane uzağım, ne de yakın;
kapladığım yer kadannı
ama içine seni de alırm.

*Saklanırdım, ve beni her seferinde bulurdu.
Gölgemden tanırmış beni, öyle söylerdi.

*Gitme; sen gidersen ben olamam ki!

*Birbirimizin gölgeleri ile yaşamaya
öyle alışmıştık ki,
ne o gidebildi, ne de ben.

*Sahi neydi;
uzakların yakını,
yakınların uzak kılan?

Ne vakit yere sıkı bastırın, o vakit yerden yükseldim.
Hayalettiklerimi gecekleştirmek için ihtiyacım olan tek şey,
kendime ait bir odaydı, kalbim'dı

MERVEÖZDOLAP

DÜNYA DÖNERKEN, YALNIZCA İZLEMEK İSTEMİYORUM.

Bir yererde filizlenen birisyanınınlık marşı, depremi başlatacak fayhattının çatlağı veya ne bileyim, volkanik bir patlamada ilk fışkıran lavaın bir damlası olmak istiyorum. Bir şeyleri bitirip bir şeyleri başlatmak, kendi özümde kaybolmak ama her seye temas etmek, korkmamak istiyorum. Oysa ayaklılarınyanır, nefesim kesiliyor ve kaygilardan örülmüş birenniyet kemeri belimizsikiyor. Hareketsiz kalyorum. Sığınmak istediğim bir liman yok, varmak istediğim bir durak da. Savrulup gitmek için tüm şartlar uygun. Hadi bekliyorum. Ses yok, tek bir kırıtryok, durağan ve boş. Boşluktayankılananın derinbir sessizlik var sadece ve hiçbir şeyadlı örtününtamortasında oturuyorum. Yorgun ama mutluyum. Tam o anda tanık birayaksesi ve ezberebildiğim bir yüz geliyor, her şeygeriye sanıyor vealt üst oluyor.

Insana enbütükzaranen yakınındakiler veriyor. İçtengelenbir gülümseyiştek yumrukla yüzünün ortasına gömüyorkar. Nereye kaçacağımı bilmiyorum. Bu sefer gerçekten bilmiyorum. Çünkü çok denedim. En sonunda, yalnızca kokusunu tanık olanbir yabancının omzundasonzakadar kaybolmak istedim; olmadı. Umutla başladığım her şey cellâdm olmaya adaydı ve ben bu tragedyanın hayranrydım. Ama birine "Lütfen, kırmayan göğsümün etrafındaki hassas cam!" diye yalvarırken bulmak istemiyorum kendimi. Ziraasa yalvaramam. Cam parçalarını sicakgögüsünden tek tek toplamayı göze alırm ama yalvaramam. Çünkü mevsimler değişirken uzay boşluğununda duran ama dünyanyan göğünde parlamañ bir yıldızım ben. Büyük ama yalnız, parlak ama görünmez.

Görünür olmayı bekleyemem...

Düşünce insanın içine düşünce,
yolun yarısı tamam. Yani varılır bir yere,
önceki noktada değilsindir artık ve
dönemezsin. Dönse de, eksik.

Sevmeyi ölçüye vuramaz insan.
Vardır ya da yoktur.

Türkiye caza benzer.
Bir sonraki notanın ne olduğunu
tahmin edemezsınız. Ve bu yüzden
dinlemeye devam edersiniz.

Yılan, senin yılan olmadığını anırsa sokar.
Zehirli içgelerin olmadığını bilirse
hayat seni bir lokmada yutar.

ATILAYAŞKAROĞLU

Büyükbir yudumaldıktan sonra, bardağı maseya geri bıraktım. Elimi yumruk yapıp çenemdeki ve boyduğmdaki biranın köpüğünü sildim. Gözlüğüm biraz daha gözlerime doğru yaklaştıktan sonra başımı kaldırıp gözlerimin içine baktım. Loş işkta parlayan gözlerle bana doğu bakıyordu. Sanki onu güdürecek bir şeyler söylememi ister gibi Ama onu mutluluğa itecek hiçbir cümlen yoktu. Sessizlik içerisinde gözlerimi kağırdım. Bir müddet işaret parmağımı bardağın nemli kışımında gezdirdim.

Sessizliği bozacak bir şeyler söylemeyeydim, veya bir şey yapmaltı. Şimdi, aniden ellerimi saçılına dolayıp onu kendime çekebilir ve sonra öpebilirdim. Ani ve sert olmamayı, bu hoşnugabedir. Derin bir nefes aldım, başımı kaldırırdım...Bana bakmayı bırakmış. Parılgözlerin telefonuna çevriliş, ifadesiz bir yüzlebir şeyler yazıyordu. Birisine mesaj atıyor olabilirdi:

"Çok sıkıldım, beni buradan kurtarmalısın."

Telefonundan yayılan beyaz ışık, nemli yüzünü parlatıyordu. Dudakları kurumuştu. İçkisini bittireli yan saat olmuştu, ama şimdisi susuzdu. Telefonu anı bir hareketle masaya geri koydu ve bana döndü. Onu öpmekten çoktan vazgeçmiştim. Hep böyle oluyordu bana bu sırlar, bir kelimeyi gökçatekrarlarken anlamını yitirmesi gibi, yapmak istedığım eylemleri defalarca düşününce onlar da anlamını yitiriyor, anlamsızlaşıyor.

"Bir kadeh daha içer misin?" diye sordum, "Hayır" dedi. Işsar etmedim, çünkü birazdan kalkacaktı, biliyordum.

Birandan büyük bir yudum daha aldıktan sonra, "Bir insan neden yalnız kalır?" diye sordum. Sessizliği bozmak, dingin suya taş atmak içindi bu. Hem yalnızlık, öyle birkaç kadehte, tahtalıngicirdan, eskilerin hava-sıkmak isteyen ama içerisinde deinsanlığını ve zamanını yitirmiş insanların olduğu, boz gürültülü kafelerde konuğulacak bir şey değildi ki. Sorunu duyduktan sonra biraz duraksadı ve gözlerini masaya çevirdi. Telefonunu, masada bir tur döndürdü. Bu düşü-

nüyorum anlamına gelmiyor olmalıydı. Békledim... Ya væçâ yüzünü kaldırıldı ve gözlerime baktı. "Genellemeye yapmamı ister misin?" diye sordu. Benden bahsederek beni üzübileceğini düşünüyordu. "Olur" anlamadan başımı salladım.

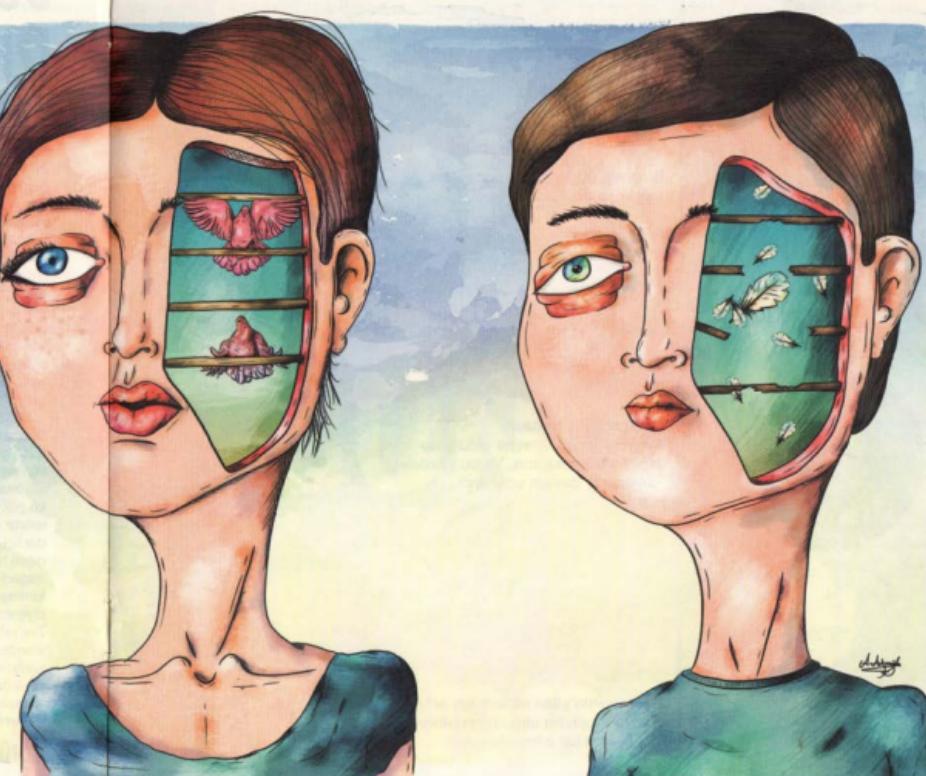
"İnsan..." diyerek başladığ cumlesine ve derin bir nefes aldı. "Hayatı boyuncayañınızdır aslında. Yalnızlık hayatı ele geçirmiştir. Birçok kişi gelip geber hayatından ve kalbinden ama çok az hatırlanır, çok azi değeri kaybetmez. Gericiler kalanlar da zamanı gelince mutlaka gidecek olanlardır. Aslında insan, her anında yalnızdır. Kalabalık içinde yalnızlık yaşamaktır hayat. Kalabalık dalgalı denizlerin, durgun derinliklerinde ayan, henüz keşfedilmip adı konması bir çiçek gibidir. İnsanın ruhunda yanın sonusun yağınlınları adıdır..." dedi ve duraksadı. Diliyle dudaklarını bir nebzislatmayı başlattı, çünkü konuşurken dili, damağına yapıştı kalıyor, dudaklarını açmakta zorlukçuyordu. Uzun bir sessizlik oldu.

"Artık bunları konuşmayalım, senin için iyi konular değil," dedi ve telefonuna uzanıp çantasına koydu. "Ben müsaadeni istiyorum, gitmeliyim." dedi. Geldiğim için təzekür ederim diyecektim fakat söylemekten memnun değildi. Çoktan eğilip beni öpmü ve oturduğu yerden kalkmıştır. Ya væçâ saj elimi kaldırırdım, gidiyor olmasınak karşılık. Gülümsedi ve arkasını dönüp gitti. O günden sonra ondan hiç haber almadım, alamadım

Bardağımı kaldırıp son ve derin bir yudum daha aldım. Söylediklerini aklımda defalarca geçip ya væçâ masadan kalktıñımsıradır gözümeufak bir kâğıt parçası ilisti. Kâğıdı alıp attım. İçerisinde tekbir cümle yazıyordu

"Her insan yalnız değildir; bazıları sadece yalnızlık içerisinde yaşayabilir."

Beni yalnızlığıma bıraktığını o gün anladım.

TOPTAŞ

ARAL

GÜNDAY

SADDAVİ

Radikal Feminist: Valerie Solanas

GİZEMÖYKÜÇAĞLAN

İlle galyasam, sıra dışı düşünceleri ile SCUM (society for cutting-up man) Manifestosu'nun yazan Valerie Solanas, 9 Nisan 1936 gündünde New Jersey'de dünyaya gelir. Hodibin bir babanın cinsel tacizine ve alkollik bir dedenin şiddetinden maruz kalar çok küçük yaşta. Talihis çocukluğu yüzünden on beş yaşında evden kaçmış, bütün olumsuzluklara rağmen liseyi bitirip College Park'taki Maryland Üniversitesi'nde Psikoloji okumaya başlamış zeki ve parlak bir öğrencidir. Üniversite yıllarında geçimini sağlamak için çalıştığı havanın laboratuvarı onun biyolojije ilgi duymasını sağlamıştır. İlerde yazacağı coşkunluk dolu manifestosunda bu ilginin diz düşümlerini görmek mümkün olacaktı bizim için de

Okulubittirdiktensoradilenerek veseksiciliği yaparak hayatı sürdürmek zorunda kalar. Hayatının bu döneminde yazdığı SCUM Manifesto'sunun kopyalarını dağıtarak; aynı zamanda da oyular yazarak ve onları kahvelerde cynayarak Amerika'yı dolaşır. Solanas, yazdığı "Up Your Ass" adlı tiyatro oyunuyla o dönemin ünlü film yapımcısı Andy Warhol'un ilgileneceğini düşünmüş ve Warhol'un stüdyosuna gitmiş. Ancak oldukça müstehcen bir içeriği olan piyesin kendisi için hazırlanmış bir polistüzağı abileceği kuşkusuna kapılan Warhol, piyesle ciddibir şekilde ilgilennemiş, üstelik metrin geriye kalan tek kopyasını da stüdyosunda kaybetmiştir.

Asına bakılırsa, 1968 yılında Andy Warhol'lu 6.35'lük tabanca ile vurmasıyla ünlenen Solanas; yaşamı, fikirleri ve yazdığı sıra dışı manifestosuyla patriarka karşısında öfkesinin gücünü kullanarak kekeş şiddetive baskıyla mücadele etmiş, feminizminin ateşi sözcülerinden biridir.

"Ben cinayetiahaklı bir hareketolarak görürüm ve bicerememiş olmamı gayn ahlaki buluyorum. Bu işe girişmeden önce atış talimi yapmalıydım."

Giriştiği cinayet eyleminden değil, bunun başarısız sonuçlanmasından pişmanlık duyan Solanas, Warhol'u vurmasına gerekçe olarak:

"Hayatım üzerinde çok fazla denetimi vardı."

der. Hayatının bundan sonraki kısmı hapse, mahkeme, psikiyatri kliniği ve akıl hastanesi arasında geçen Solanas, elli iki yaşında San Francisco'daki bırotein odasında zatürre-den dolayı ölü.

Valerie Solanas, sözünü hiçbir şeyden istermeyen, cesur, sıvı dilli vesert birkadındı. Eril cinsedevduyu nefret, henüz çok küçük yaşta babası tarafından cinsel istismara uğradığı yillarda dek uzanır. Sadece eril cinse değil, bu cinsin ürettiği

hertürlü sistem, eğilim, akım ve "yüksekasanat" tantiksin. SCUM Manifestosu, Türkçe açılımıyla söyleyecek olursak "Erkek Doğrama Cemiyeti Manifestosu"nun çevirmeni Ayşe Düzkan'ın göre, libidoyu serbest bırakmanın en büyük özgürlük olarak sunulduğu 1967 Amerika'sında "Cinselik kafasızlanı sığnağıdır" yazabilecek kadar korkusuzdur Solanas. Erilcinsin, dünya üzerinde tahrifatlanan dorumu tuttuğu başlıca konulan açıklıkların Amerikan toplumunave kültürune karşı da eleştiri oklarının yöneltir.

Toplumun dayattığı ataerkil baskılardan, geleneksel dayatmalar dan ve neredeyse yapıda her olardan politik bir sonuç çıkmıştır. Hayatın ve içinde yaşadıkları toplumun hileci bir tarafının kadınlara uygunduğunu ve bu yüzden hükümeti, para sistemin ve erkekleri bertaraf edip her alanda otomasyonu kurumsallaştırmak gerektiği fikrin savunur. Ona göre eril, biyolojik bir kazadır. Y geni tamamlanmamış bir X genidir, yani eril eksikbir dişidir. Dolayısıyla erillerde gusal olarak sınırlı ve hastalıkları. Erillerin damızlık hizmetleri için bile uygun olmadıklarını dile getirirken de kendini aslasan söylemez Solanas.

Babalık konusunda oldukça sert ifadeler kullanır ki öz baba-sıyla iletişim temel alırsa içi boş bir isyan ve başkaldırı değildir bu. Solanas, babalıkla verilen huysuz edilgenliğin, bağımsızlığından yılmaz bir düşmanı olarak görür. Bu, kişiyi ömr boyu onaylanma takıntısı ve degersizlik hissiyle baş başa bırakır.

Ataerkil toplumduzeni; parayadayalı, kadınlar dâhi olmak üzere her şeyi metalasıran, edilen ve ruhsal bakımダンsanakat bir sistemdir. Solanas, bu sistemi ortadan kaldırarak dişise hak ettiği değerin verildiği bir toplumu inşa etmenin planlarını yapar.

SCUM Manifestosu'nda erkeklerden tasfiye edilen bir toplumda otoriyte veya kanunlara ihtiyaç duyulmadığını söyler. Toplum; merhameti, empati kurma yahut özdeşleşme kabiliyeti olmayan bencil erilerden arındırıldığı zaman geriye aklıci, bütünlük ve rekabet etmeleri için hiçbir doğal sebep olmayan kişiler kalacak. İşte o zaman böyle bir toplumun, hükmete, kanunlara ve liderlere ihtiyacı kalmayacak.

Solanas, erilin toplumsal ve ekonomik sınıflar arasındaki yeri ise şu cümleleriyle özetler:

"Erilin gerçekleştirebileceği herhangi bir gerçektoplumsal devrim mümkün değildir, çünkü tepedeki eriller statükonun süresmesini isterve aşağıdaki erillerin bütün istediyikardaki eril olmaktadır."

Kullandığı dil ve üslup ile adeta eski çağlardan beri iğkenceye maruz kalan ve yok sayılan kadınların intikamını alır. Çocukluğundan itibaren sömürülü, yıpratılmış, patriyarkaya ve erkeklerle öfkeli, zeki bir kadının sistemi değiştirmek istemesi ve ortaya koyduğu olağan dışı stratejiler ilgiyle okunmalıdır. "Erkek Doğrama Cemiyeti Manifestosu", yaratılıştan noksan oluklarını inanılan aşağılanmış ve hor görülmüş kadınlar için bir uteopia; vicdan gücüne sahip olmayan, benliğinde inanç beslemeyen, rekabetçi ve doğası gereği yardımlaşmaya kapalı eriller için ise kabus dolu bir distopya.

**Birbirleriyle empati kurma kabiliyetine sahip akıcı,
bütünlüklü ve rekabet etmeleri için doğal bir sebep
olmayan varlıklardan oluşan bir toplumun,
hükümete, kanunlara ve liderlere
ihtiyacı yoktur.**

(Erkek Doğrama Cemiyeti Manifestosu)

Valerie Solanas

SELCAN AYDIN

Kendimi;
Büyük heveslerle alınmış,
Evde köşesi bile ayrılmış,
Sonrasında sadece dekor olarak kalmış beyaz kuyruklu bir
piyano gibi hissediyorum.

Evde kimse yokken peslerde gezinen,
Kalabalıklarıncıdeyken tüm asaletiyle kenarda duran,
Ona dokunmasını bilen birini bekleyen,
Aslında beklemeyecek kadar da yorgun.

Artık paylaşılmayan iki ya stijin üst üste konduğu,
Huzur suz uyanılan her sabaha,
Bölük
Kırk
Yıldız
Kanatan tüm yaralara,

Biranlığına sen zannettiğim in sanıann
hzlca önüne geçip
yüzüne baktığım her yanlış samaya,
Gözlerini görmeden

Gülüşünü duymadan
Kokunu hissetmeden
Ellerine dokunmadan geçirdiğim her dakikaya,
Kimseye inanmamaya,
Güvenmemeye
Sanılmamaya
Dökülmemeye
Kendimden bile uzaklaştığımı hissettiğim bu zamanlara,
Hiçbir şeyden tat almadığım,
Günlerce uyumak istedigim,
Kur sağımdaki heveslerden yutkunmadığım,
Şah sımdan hazzetmediğim,
Giderek her şeyden ve
herkesten uzaklaştığım bu hayatı inat...

Halayaşıyorya in san, heyhat!

'Na silsin' demniş sin
Hayattayım

Hala nasıl oluyorsa işte
Bir şekilde

Bana Benzesin Tüm Sevdiklerin

CANSU CİNDORUK

Dünyanın bir diğer ucuna da gitsen, her köşeyi döndüğün yerdeyim.
Birgün adımı unutacak olursan, bana benzesin tüm sevdiklerin...

Her gün aynı yolu yürüyor, aynı gökyüzünü izliyordum. Bazen bu işi biraz abarttığım ve günlerce aynı kıyafetleri giydığım bile oluyordu. Hayatında ne mutluluğa ne de üzüne dair hiçbir şey yoktu. Tabiri caizse birot gibiydim.

Sanki yaşamıyor da yalnızca nefes alıyorum.

Duygulanmam yakın bir zamanda aldırmıştım ve çok pişmandım. İyi veya kötü bir şey hissetmediğim bir hayatı yaşamak diyezdim. "Şu kalbimin ortasına birçaklar saplansa daufacık bir şey hissetmiş olsam," diyedea ediyordum. Hatta en kötüsü hissiyatsız kalmakmış, geç anlıyordum. Her gün o kadar önceki günün aynısısı ki, insanı aptalcasıyla bilecekheycenlerasuraklıyordu.

İşte böyle günlerden birinde, tam da o aynı gökyüzünü izlerken, seninle karşılaştım. Aşk; önceden tanadığım, sonrasında tövbelerettigim, bugün yine pahasına olursa olsun peşinden koşmak istediği bir duyguydu. Yerlere düşmeye kabul ettim. Yüzünü çevirip gitme ihtiyalini bir kez düşündüm, bir daha aklıma getirmedim. Bir insan rüyalannıza giriyorsa yanına gitmenin gerekmek miydi?

Yine o aynı gökyüzünü izlerkenenladım ki, bu sefer farklıbir

şeylervardı. Bugün, baktığım yıldızları görebiliyordum. Bilincim açılmıştı. Seni bulmak benim için bir aydınlanmayıydı. Hep söyleyorum ya, aşka düşen bir insan başka biri olarak buradan çıktıyordu. Bu yüzden varlığına ulaşma çabası beniminin her şeye değerdi. Sonunda burada yanırmda olup olmamanın hiçbir önemi yoktu.

Bugün benimle aynı gökyüzünüzliyordun, önemli olansa-decebuydu

Gecenin bir yanısı heyecanla ulyanıp gülüşünü anımsıyorum. Sen hiç kimseye karşı bunları hissetmiş miydin? Bir insanı sevmenin ne olduğunu benim gibi biliyormuyduñ? Benise-vebilme ihtiyimaline dair bir hayal dahi kurmuyordum. Sen karşılımda duruyordun ve çok güzeldin. Gerisi umrumda değildi istersenihi sevmezdin beni ama yine de uzaklarayollayamazdin. Sen elimi tutmasan da ellerim seni bırakmadı. Hayallerim peşinden gelir, sana hissettiğim tüm duyular kafanın etrafındadalarındır. Hem de sonsuz kadar...

Artık ekip gitsem bile, aynı gökyüzünün altındanedanesaldığı-mizi biliyordum

Ve bu yaşamama yetiyordu.

Kavak Ağacı

ERAYYASİN ISIK

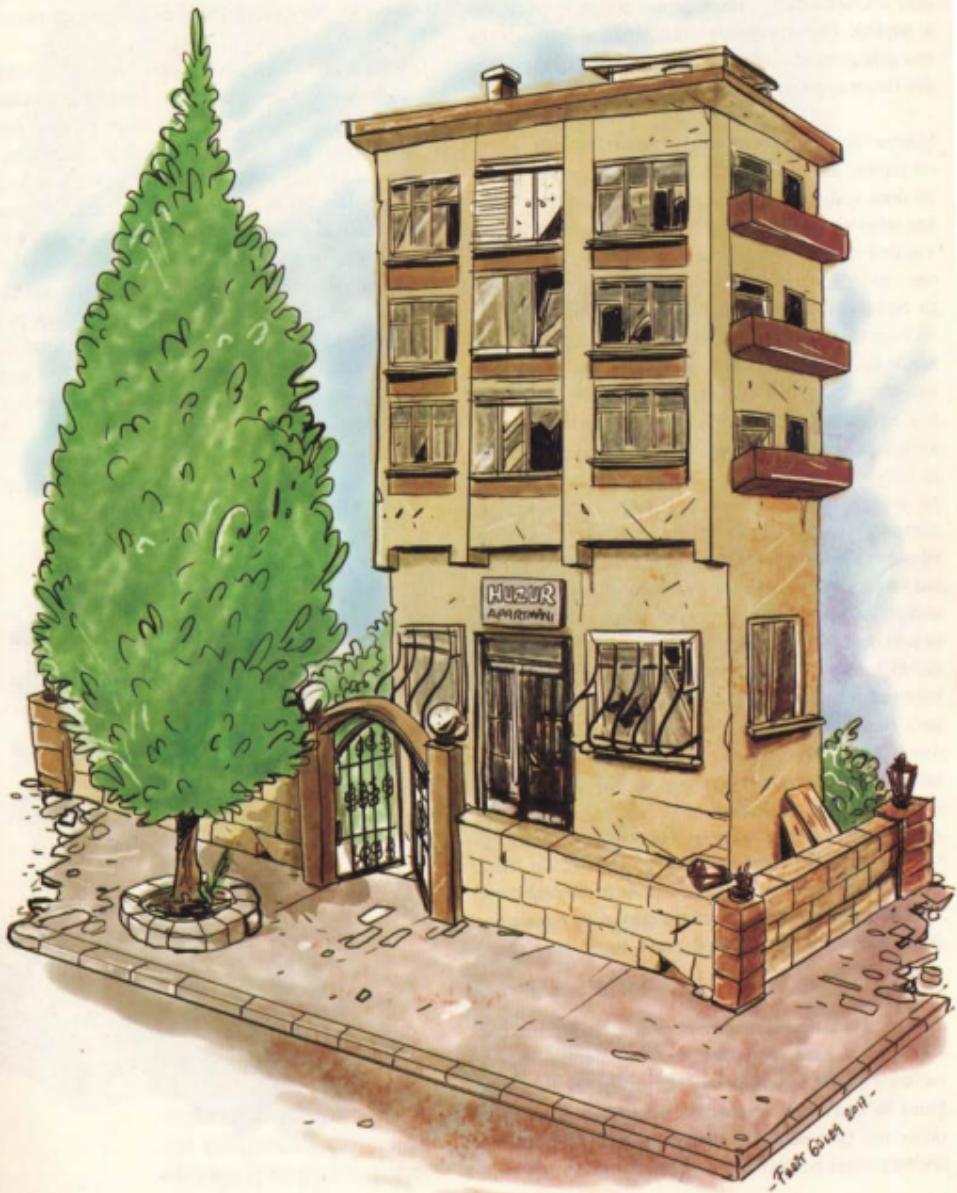
Ben bir kavak ağacıyım. Ne zaman doğdum hatırlamıyorum. Ama beş yıldır bu apartmanın bahçesindeyim. Burası Huzur Apartmanı. Yetişirme yurdundan kalırken kardeşlerimin arasından beni seçerek bir Anadol kamyonetin kasasında beş yıl önce buraya getirdiler. O zaman bu apartman yeri yapılmış dış cephesindeki boyaya hala ışıl ışıl parlıyordu. İlk karşılaşlığımızda "Nekadarbüyük, acaba ben de bu kadaruzayabilecek miyim?" diye düşünmüştüm. Dış dünyadan habersiz daha yeni filizlenmiş bir fidandım. Bir apartmanla boy ölçüsecek kadar cesaretiydim ama. Sonradan onun cansız olduğunu sadece içinde yaşayanların ona hayat verdiğiğini anladım.

Boyun nereden baksanız bir metre var. Kolay olmadı bugündelere gelmek. Ne kara kuşlar, köklerimden beni titreten rüzgârlar yaşadım. Kavurucu sıcaklar gördüm. Ama bütün zorluklara göğüs gerek tek başıma dımdık ayakta kalmayı başardım. Şimdi ise hızla büyümeyi bekliyorum. Manzaramdan şikayetçi değilim. Yillardır zemin katta oturan Hüseyin Efendilerin camına komşuyum... Hüseyin Efendi benim ikinci babam sayılır. Beni yetiştirmeye yurdundan alıp kök salacağım bu bahçeye o getirdi. Dikim işlemini de o yaptı. Hakkını yemek istemem. Üzerinde çok emeği var. Elinden az su içmedim. Ayakta durmakta zorlandığım o cılız bebeklik yıllarında, etrafıma çit, gövdeme destek ördü. Benimle kendi çocukların gibi ilgilendi bu boyagetti. Ben de kansının temizlige gittiği günlerde çocukların göz kulak olmaya çalıştım... Mutlu bir aile idı Hüseyin Efendi ve ev ahalisi... Helal kazanmaya, aza tamah etmeye, olanla yetinmeye, yoktanvar etmeye onlarda gördüm. Oğlu İbrahim biraz haytaydı. "Okumaz bu..." diyordu Hüseyin Efendi. Ama kızından umutluydu. Onun hemşire olmasını istiyordu. Kız zekiydi. Ama hemşire olsa yetecekleri onlara. Belki de tıp fakültesinde okutmaktan korktuğundan doktor lafinı açamamıştı Hüseyin Efendi. İşini ve ailesini seviyordu. Ama onları da kendisi gibi kapıcı olmasını istemiyordu. Hep üst kattakileri örnek veriyordu. bir numaranın oğlu bu sene üniversitesi kazanmıştı. Günlencen asıl sevindiklerini, çocukların için duyduklangurunu anlatı. Sevinç çığlıklarını ben de duymuşum ama boyum henüz onların penceresine ulaşmadığından, olanları Hüseyin Efendi'den dinlemiştim. Üst kata meraklı da böyle başladı...

Kemal'in bu sene üniversitesi bitiyor. Zaman nasıl da su gibi

akip geçti. Hüseyin Efendi'nin ağızından "Kemal üniversiteyi kazanmış" haberini alalı dört sene geçmiş. Gerçi o yillarda ben aleyi tanımadım. Bodur, zayıf, çelimsiz bir fidandım. Yıllarca hep bu evde neler oluyor onu merak ettim. Parmaklarının ucunda ayağa kalkıp kaç gece içeriyi dikkizlemeyle çalışmıştım ama nafile. Şimdi ise bütün manzara tüm çıplaklığı ile karşısında duruyordu. Azmetmiş ve birinci kat sahineri, Kazım Bey ve eşi Mukaddes Hanım ile tanışmıştım. İkisi de emekli öğretmenler olan bu çift, evin içinde birbirlerine Kazım Bey, Mukaddes Hanımı hitap ediyorlardı. İlk duyduğumda garipsenmiştim. Samimiysiz gelmişti. Ama yollar içinde aralarında yaşanan saygı ve sevgiyi görükçe bu düşüncemden yersiz olduğunu anladım. Kemal'in evde olduğu anları hariç sessiz bir hayatları vardı. Televizyonla çok işleri olmazdı. Genelde gazete, mecmua veya kitap okunurdu evde. Önceleri bu sessizlikten sıkılmış da dinlemeyi onlardan öğrendim. Konuşmaktan çok dinlemesini biliyorlardı ikisi de. Arada sırada bu sessizliği üst kattan gelen bağırlılar böülüyordu. Ben acaba neler oluyor diye meraktan çattısam da onlar bu kavga seslerini de sükünetle dinliyorlardı. Hiç şikayet ettiklerini duymadım. Özülüyörler ve aralarındaki saygıya şükrediyorlardı. Ben ise mütemadiyen, haftanın belirli günleri devam eden bu tartışmalann sebeplerini düşünüyordum. Bırkaçıyla kadar pencerelerine ulaşacaktı. Kendim de görevliydim. Ama o zamana kadar bu tartışmalann sonuya evi terk ettiğecek ya da bir cinayette sebebiyet verdirecekti..

Zeynep yine pencerenin önünde. Kocası Murtaza'yı bekliyor. Veya bu akşam yiyecegi dayağı. Murtaza'nın tekstil atölyesi var. İşleri hep kötü. Bunun hrsini da karıştı Zeynep'ten çikarıyor. Zeynep'le sessiz ama çok güzel bir dostluğumuz oldu. İlk karşılaşlığımız yollar, uzun süredir merak ettiğim tartışmanın tam da ortasına düşmüştüm. Murtaza eve geldiği her gece eten püfteden sebeplerle kavga çkarıyor. Zeynep'i türlü bahanelerle aşağılıyor ve koca cüssesinden utanmadan kuş kadar canı olan Zeynep'i hırpalıyordu. Zeynep ise yediği dayağı şiddetle geçer geçmez pencereye yanaşıyor, derin bir boşluğa dalarak, yaralarını gözyaşları ile ılyeştiğeni düşünüyordu. Kaç kere evi terk etmesini, bu adama daha fazla katlanmamasını söyledim. Susuyordu. Ya gidecek bir yeri yoktu ya da gittiğinde onu kabul edecek birileri. O kaldı ve ağlamadığı anlar dışında hep sustu. İlk hamileliğinden düşük yapınca bir daha çocuğunu olmamıştı. Olmama-

sinin sebebini düşünmekten çokgördüğü şiddetin sebebini buna bağılıyordu. Murtaza'nın eve gelmediği gecelerde pencere kenarında onu beklerken hayaller kuruyor, merak etmesi gerektiğini düşündüğü için meraklı gibi davranıyordu. Halbuki umurundadeğildi. Hatta gelmediği geceler daha mutlu sayılırdı.. Zeynep kimseye içini dökmez, apartmanda çok eve girip çıkmazdı. Onunla ilgili detayları üst komşusu Şükriye Hanım anlatıyordu

Şükriye Hanım apartmanın ayaklı gazetesi idi. Kim nerede, ne yapıyor, yapandan önce o öğrenirdi. Kocasını birkaçşene önce kaybetmiş, kendini temizlik ve apartmanı cereyan eden havadislere vermişti. Dipleri medetküğü deterjanlı sular olmasına daha önce karşılaşacaklık kendisi ile amanamış isminden önce duymuştu. Akşam yemeği saatlerinde bir kahve içme bahanesi ile tüm katları gezer, bütün havadisleri bir havuzda toplar, sonra onları yorumlayarak takipçilerine servis ederdi. Onu evde sadece temizlik yaparken gördürüm. Anlatılacak başından geçen çok renkli bir hikâyesiyoktu. O da duyduklarını yorumuyordu. Bir de duymadıkları ama benim gördüklerim vardı... Şükriye Hanım ile komşuluğumuz çok uzun sürmediler. Büyümem hızlanmış bir üst kata artık daha kısa sürede ulaşmıştık. Şimdi yeni komşum, Hacı Amca ve eşи Fatma Teyze'ydı. Fatma Teyze, Hacı Amca'nın ikinci evliliğiydi. Oturdukları evi üzerine yapma karşılığında Hacı Amca ile ikinci bahar yaşamayı kabul etmişti. İkisi de abdestinde namazında ellerinde tesbih, dililerinde dua olan insanlardı. Sabah ezanın başlayan ibadetleri, yatsı vaktine kadar devam ederdi. Hiçbir dini günü kaçırmaz, apartmanın aşire ve helva dağıtımını onlar sağlardı. Hacı Amca'nın ilk evliliğinden iki oğlu vardı. Bayramdan bayrama gelen çocukların ve gelinler, konuyu bir şekilde bankada duran faizdeki paraya getiriyor, Hacı Amca hiç orally olmuyordu. Sadece öteki dünyaya değil, bu dünya için de yatırımı sağlamıştı Hacı Amca'nın. Babalarından miras kalan tek evi de cici annelerine kapılan çocuklar, bu apartmandan yeni bir daire almalarının babalarını sıkıştırıyorlardı. Üst kat satılıktı. Oturdukları daireye göre dahageniş olduğunu, dubleks dairede rahat edeceğini, terası da olduğunu anlatıyorlardı.

Tam 30 yıl oldu hayatı tutunmayaçalışırken köklerimlebağ kurduğum bu apartmana geleli. Küçükken devasacüssesine özenirbir gün ben de bu kadarbüyümeyihayal ederdim. Şimdi ise apartmanın en prestijli dairesi teras kat karşında duruyordu. Çocukların tüm ısrarına rağmen hacı amca vadeden parasını bozdurmaya kiyamadı. Şu an için yeni kom-

şularım yok. Daire tamamen bana ait. Dallarımı her yanına uzatıyor, yapraklarını geniş balkonuna dökebiliyorum. Şükriye Hanım'dan kulağıma gelen dedikodulara göre mahalle kentsel dönüşümü girmiştir. Kiracı bulunamamasının sebebi oydu. Kentsel dönüşümü ilk kez o zaman duymuştum.

Bugün Huzur Apartmanı'nda derin bir sessizlik hakim. Ayalar önce tüm daireler boşaltıldı. Terkedilmiş binada in cin top oynuyor. Birkaç güne yıkım karanı çıkacak. Apartman sakinlerinin ortak karan ile Huzur Apartmanı yıkılıp, yerine güvenli bir sitesi yapılacak. Ben hariç herkes bu karara imza attı. Hoş benim fikrim soran dahi olmadı. Bir zamanlar beni heybeti ile etkileyen ve sürekli onunla yanış içinde olduğum bu bina artık yıkıldı. Sadecе o değil. Benim de vadem artık dolmuştu. Müteahhit dedikleri parlak takım elbiseli adam projede fazlalık olduğunu söyledi. Kulağıma gelen motor sesi ile kaderimin sonuna geldiğini anlamıştim. Gövdeerde derin bir sızı hissettim. Büttün yapraklar titriyor, elektrikli testerelerin hayatma son vermesini bekliyordum.

Küçük bir fidan olarak geldiğim Huzur Apartmanı'nın bahçesine büyük bir gürültü ile yığılmıştım.

Sevdiğin biri var mı?

Evet.

Seni seviyor mu?

Evet.

Söyledi mi peki?

Hayır.

Nereden biliyorsun?

Her seferinde kitaplarımıgeri
verirken içine çiçek koyuyor.

Hepsini okuyor mu?

Elbette okuyor.

Öyle mi? Sordun mu ona?

Önemli yerlerin altını

çizdiğiğini görebiliyorum.

O da insanlığı kurtarmak istiyor mu?

Evet.

Nereden biliyorsun?

Altın çizdiği cümlelerden...

EMRE POLAT

Kısa süreli baygınlığın ardından bilincinin yerine gelmesiyle birlikte, pek de rahat söylemeyecek bir yatağı üzerinde yattığını hissetti. Yüz hatlarından herüz telaşlanmadığını, hatta belki de hâlinde memnun olduğunu görmek mümkündü. Gözlerini açmasıyla kaslarının çatılması bir oldu. Burunun dibindeki kuvvetli bir ışık kaynağı göz kapaklarını kapanmaya zorlarken neler döndüğünü öğrenme meraklındaki beyni de aksi yönde kuvvet uyguluyordu. Önce ışık kapandı. Az evvel uzaklaşmaya çalıştığı ışığı hemen özlediğini fark etti Rıdvan. Etraf zifiri karanlıktı şimdi. Hemen ardından o tanıdık sesi duyduğunda, işlerin ters gittiği yönündeki düşünülerinden emin olabildi artık. Konuşan, ikinci Sektör Başraporcu Rimmey'den başkası değildi.

"Rıdvan Bey tekrar merhaba, aylmanıza sevindim." Rıdvan ense kökünden tetiklenen koşarak uzaklaşma arzusuna boyun eğdi ve hemen kasıların harekete geçirdi. Ancak onca çabasına rağmen yerinden bir milim bile hareket edemezmıştı. Göz bebekeini endişeyle büyükten Rimmey konusmasını sürdürdü. "Ülfen sakın olun. Sizi kendi iyiliğiniz için uyarıyorum. Duyularınız tamamı halen sizinle olsa da, boynuzlarınız aşağısını hareket ettiremediğinizi göreceksiniz. Bu, az sonra gerçekleştirmeyi umduğumuz test için gereklili bir uygulamayı. Eminim bizi affedeceksinizdir. ışıklar lütfen!" Bulunduğu ortam aydınlanınca heyecanla etrafı göz gezirdi. Hemen solundaki duvarda bulunan cam bölmeye ayna görevi görmüş, kendisini görmesini sağlamıştı. Küçükçe bir odadaki büyükçe bir ameliyat masasında yatıyordu. Korkuya kapılmasına zaman kalmadan bu sefer cam bölmeye aydınlandı ve Rimmey'in aralarında bulunduğu topluluğu açığa çıkardı. Rimmey beceriksiz bir şekilde gülümseyerek el sallıyordu.

"Beni burada tutmaya hakkınız yok, derhal bırakın beni!" Rıdvan bakışlarını camın arkasındaki elleri not defteri ve kalemleri güruhun üzerinde gezdirirken tehditkar görünümeye başladı. Ancak sadece boynundan yukarısı hareket ettirebildiği göz önüne alındığında, korkutmaktan çok güldürüyor olabileceğinin farkındaydı. Rimmey elerini başına iki yanına koyarak başısanız bir taklitle korkmuş numarası yaptı ve yarını hızla eski ciddiyetine bürünerek cevapladı. "Nelere hakimiz olduğunu duysanız inanın şansınsız Rıdvan Bey, ama şimdilerin için vakıtımız yok." Rimmey içinde bulunduğu topluluğun arasından sıyrılarak bir anlığına gözden kayboldu. Sonra kapi kolunun yavaşça hareket ettiğini duydu Rıdvan ve bu tatsızı laboratuvarodasında yalnız değildi artık. Başraporcu elleri cebinde, ameliyat masasının etrafında kendinden emin adımlarla dönmeye başladı. Çatık kaşları ve sabit bakış bir şey düşünmekte olduğunu gösteriyordu. Bir sonuca varmış olacak ki, adım atmayı kesti. Gözleri Rıdvan'a

kilitlendi ve sözüne başladı. "Size bir açıklama borçlu olduğumuzakarar verdim Rıdvan Bey. Bütün bunları neden yapıyoruz, niçin sizi alıkoyduk ve nihai amacımız nedir? Kapasitesi hayli sınırlı beynizi fazla yormadan her şeyi size açıklamaya çalışacağım." Son cümlesiinden sonra Rıdvan gözlerini devirdi. Ancak evinden belki de milyonlarca ışık yılı uzaktaki bir yerde katedriedecekse, en azından bunun sebebini öğrenmekisterdi pektabi. Dikkat kesilereksöylenenleri dinlemeye, anlamaya çalıştı.

"Dünyanızda ait raporları incelediğimde, oldukça ilkel olduğunu görüyorum. Tarih boyunca bir hiç uğruna yaptığınız ve halen de yapmakta olduğunuz savaşlar yüz kızartıcı. Inanır mısınız, var olmayı hâl etmemen nadir yaşam formlandırdısanız. Ancak bilimlisiniz ki savaşlar sadece sizin dünyانızda olmuyor. Şu an ikinci Sektörler, Dördüncü Sektör ile bir savaş eşliğindeyiz. Sektörler arasında savaşlar milyon yılda bir yaşansa da, sonuçlan çok daha uzun yıl boyunca hissediliyor. Olaşır bir savaş halinde, dış sınırlıza yakın bir yerde konuşlanmış zavallı dünyanızın da kesinlikle yok olacağının garantisini size verebileirim. İlk saldırında toza dönüştürcektir." Ameliyat masasının üzerinde işaret parmağını bastrarak gezirdi ve sonucunda parmağında biriken tozu Rıdvan'a gösterdi. Rıdvan, durum ciddiyetini belirtmek için yapılmış bu hareketin kesinlikle gereksiz olduğunu düşünüp de, etkilediğini kabul etti. Dünyanın yok olabileceği ihtiyimali aklına geldiğinde ise, hissettiği korku yerini hüsné bırakmıştı. Ailesi, arkadaşları, hayalleri ve ödememesi peşin yaptığı spor salonu üyeliği gözlerinin önyünden geçti

İstediği etkiyi brakträgtinden emin olan Rimmey, parmağındaki tozu silkerek hareketsiz yatan Rıdvan'ın üzerindeyıldı. İki adam göz yuvarları arasında en fazla bir kanış mesafe vardı şimdi. Başraporcu ses tonundaki gizem seviyesini artıracakdevam etti: "Size gelince Rıdvan Bey. Sizde özelbir şey var ve ben bunu bulmaya niyetliyim. Eğer ki düşünüldüğümüz gibi özleşeniz, bu savaşa engellemekte bize yardımcı olabileceğinizi umuyorum." Tekrar doğrudu ve tek eli cebinde, diğerini çenesinde masanın çevresini dolanmaya koyuldu. Konuşmaya başladığında, ses tonu eski duygusuz haline dönmüştü. "Bana kalsa, güvenlik önlemlerimizi hice sayansızdıki bu özelliği bulmak için eski yöntemlere başvururdum. Ne de olsa keskin bir bıçağın aşıklığakavuşturamayacağı sıryokturudeğim mi?". Cebindeki eli şimdî negtive benzeyen, keskin bir obje tutuyordu. Boğazı kuruyan Rıdvan sesi bir şekilde yutkundu. Kendisini bir tavuk gibi kesip biçme arzusunda olan bu adam gözleriley takip etmekten başka bir şey yapamıyordu. "Ancak camin arkasında gördüğünüz bilim kolu mensubu dostlanm, bana başka

bir yol daha olduğunu söylediler. Daha kansız, ancak daha zorlu bir yol." Elindeki kesici cisme hüzünle baktı ve cebine geri soktu. Masanın etrafında konuşmadan birkaç tur daha attı ve sanki bugünkü adımı dolmuş gibi bir anda durdu: "Zamanı geldi." Yüzünü cam bölmeye çevirdi, ellerini bir kez çırptı. Cam bölme kararına büründü, arkasındaki kişiler görürsemiyordu artık. Rimmey ikinci kez elini çırptı ve bu defa odanın işçileri sönüdü. Zifiri kararlı hâkim oldu odaya. Ridvan'ın nefes alışı hızlandı, kendi kalp atışını duyabildiğinden emindi. Vücutunu hareket ettiremeceği için dişlerini sıkıktan başka tepki veremiyordu olanları. Rimmey üçüncü kez elini çırptığında, sıra Ridvan'ın hemen tepesindeki ameliyat masasının işçiyindaydı. İşığın parlaklığından başraporcuya da göremez olmuştu, sadece sesi geliyordu artık.

"Şimdî beni dikkatle dinlemenizi istiyorum Ridvan Bey. Eğer dediklerimi yerine getiremezseniz, eski yöntemlere başvurmak zorunda kalacağımızı hatırlatmak isterim." Ridvan itiraz etmeye çalıشتı ancak kelimeler ağzından çıkmayı bir türlü, iyiden iyiye korkmaya başladı. "Lütfen konuşmaya çabalamayın, sadece dinleyin." Anlatacakları tek solukta bitirmek istercesine derin bir nefes aldı Rimmey.

"Düşünün! Ama gezegeninizde yaptığınız gibi değil. Siz Dünya sakinleri düşündüğünüzü sanarak yanılıyorsunuz. Düşüncenin gücünü daha önce hiç tecrübe etmediniz. Belki birkaçınız bunu başardı, ancak geriye kalan milyarlar... Hiçbirini gerçekten düşünemedi. Haydi deneyin!" Ridvan'ın şanslığını korkusuya birleşmiş, ruh hali trajikomik bir hal almıştı. Bu kadannın artık fazla olduğunu düşünüyordu. Dişlerini sıktı ve gözlerini yumdu. Tüm bunalımları bir rüya olmasına diledi. Dileği sürate reddedilmiş olacak ki Rimmey'in sesinin geri gelmesi fazla zaman almadı. Bu defa da ha da yüksek sesle ve asabyietle konuşuyordu.

"Düşünce saf ve özgün olmalı Ridvan Bey. Ön yargıdan, taklitten, art niyetten uzak şıklıklanmeli. En önemlisi de düşünce sadece beynin değil, sahip olunan tüm duyarlar yardımıyla oluşturulmalı. Ancak bu şekilde gerçek düşünceye ulaşılabilir! Deneyin!" Ridvan'ın kalbi yerinden fırlayacak gibi atıyordu. Gerginlikten buruşmuş alanında biriken terler şakaklarından akmaya başlamış, soluk borusu nefes almasına izin vermeyecek kadar kücülmüşü sanki. Yakında nefes alamayacağı düşüncesiyle panik seviyesi arttı. Rimmey'in sesi artık daha uzaktan, daha boğuk, ancak her nasıl oluyorsa daha kuvvetli geliyordu.

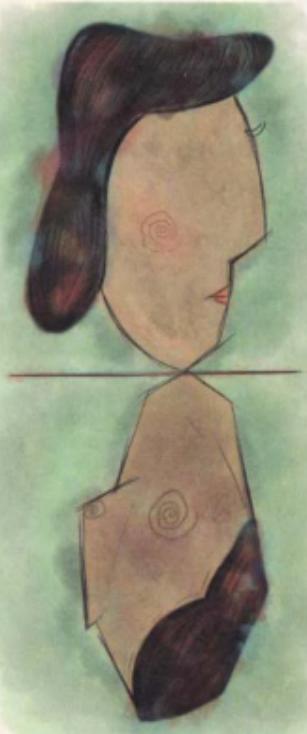
"Ridvan Bey!" Başraporcu da artık soluk soluğa kalmıştı ancak bağırarak konuşmayı ihmal etmedi. "Dünyanızın sonu geldi! Ancak siz bunu engellemek için HİÇ-BİR ŞEY YAP-MI-YOR-SU-NUZ!"

Ridvan, varlığında kalan son damla enerjiyi de buldu ve haykırıksız tepeşindeki ışık yanıp söndür ve ampulün telinde kivilcimler dans ediyordu. Ridvan tüm nefesini tüketince bayığın düştü. Eş zamanlı olarak işık sönümlü ve oda tekrar zifiri kararına kaldı. Rimmey güldümsedi. Yüzünü cam bölmeyenin olduğu tarafa dönüp seslendi. "İşçiler lütfen!"

KEŞKE

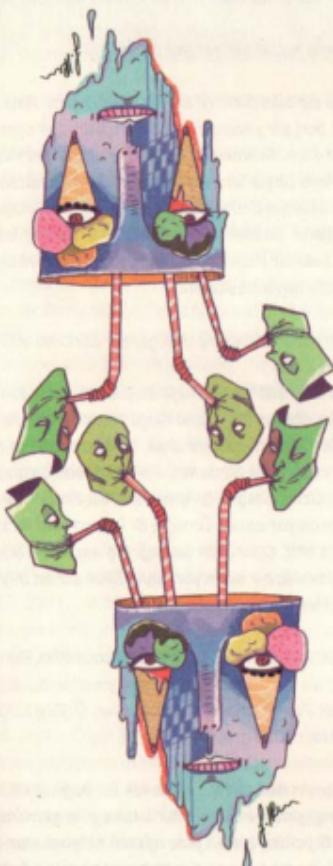
OĞUZASLAN

Birarkaodam vardievde.
Anne baba kavgalarından kaçar,
Babadan gizli, anneden örtbaslı sigara içerdim.
Huzurdu, sakinlikti.
Ne zaman başım sıkışsa,
Kaçmakistesem evin tüm gürültüsünden,
Arka odaya kaçardım.
Dünya karmaşık,
İnsanları da vicdansız veçirkin aynı zamanda.
Sıkışık geliyor her sokak.
Ne zaman kaçmak istersem tüm bunlardan,
Yanında bulurdum kendimi.
Her şeyden kaçarken,
Arka odam sen oldun.
Yollarınız ayrıldı sonra.
Bir hikâyeyin mutlu sonla bitecek cümlesiyyken,
İz bırakmaz bir siligle önce silindi ismimiz,
Sonra kör kalemlle geçildi üstünden.
Hâlbuki sigara üflesek seninle dünyanın iki ucundan,
Dumanlarımız bile bulurdu birbirimizi.
Sadece ben sıyahtım, sen beyaz.
Sahi; Birimiz yürüken sağ kolunu sallardı,
Birimiz solu.
Keşke biraz benzer olsaydık.
Ne varsa verdik elimizde.
Ne sen oyular oynadın benimle,
Ne de ben seninle.
Keşke biraz hissiz olsaydık.
Söylediklerimiz yetmedi birbirimize.
Anlayacaklarımızdan öteye gitti.
Keşke biraz dilsiz olsaydık.
Ne sen koptun yalnızlığından,
Ne ben koptom kalabalığından.
Keşke biraz beraber olsaydık
İkimiz de çıktıktı yola,
Birbirimizi bulmak için.
Sen benim sokağıma geldin,
Ben senin
Keşke biraz bencil olsaydık.
Keşke hiç yakalanmasaydım babama,
Keşke hiç ayrılmamasaydık seninle.
Artık ne eski kaçamaksıgaraların tadıvar
Ne de senle benim aynı cümlede yerimiz.

PUL

KAANMURATYANIK

Soğuk sular dökündüm.
Ötesine gittim.
Hititmasalının kayıp sahifesi kar sıvamış
Moğolların kaçan iki aşık bulmuş.
Örtmüler üstlerine.
Yeniden başlayışlar var başında
Joyce'yi dördüncü okuyuşum,
Çarpıntıyı ve Yere çaklı her hanenin
feryadını duyumsuyorum.
Sankigayyakusuna atmışlar beni.
Kimse el vermemiş
İncinmişim güllerden evvel
Hafız bir gazel yazmış da
Öyle çıkmışım gün yüzüne.
Böylece Güller de dirilmiş.
Tel örgüleri kımdatana;
Bir çocuğun bacağıdır,
Bunu biliyorum.
İzahsız olan her şeyin,
Dış dünyanın mecburiyetlerini talan ettiğini de.
Kimi ruhlar evvelden aşınadır birbirine
Bunu biliyorum.
Bana aşına olanı bulmak için
Bir åleme aşına olduğumu da.
Şimdî
Durmuş bir saatе bakar gibi bakıyorum kendime
Yaşlandım değil ve fakat çok büyüdüm diyorum
Hepsi bundan. Anıtsalar, anlamayacağım.
Sanki yüzümün doğuya bakan yanına
Hiç fabrika kurmamışlar,
Orası hep sarhoş kalmış.
Bu sakınığım;
Tüm yollarn bir yere çıkışından.
Bunu biliyorum.
Elleri para değil,
kitap kokan insanlar makbuldür
Bunu da biliyorum.
Ve Sanki tüm şehirler;
İstanbul'u özlemek için kurmuşlar,
Bunu da biliyorum...

Bir Orhan Alkaya Röportajı

Sayı 16 | Röportaj

DİLEK ATLI

"Bütün imkânları tüketmeden şiir yazamazsınız."

Hukuk ve gazetecilik okuyan, meseğini tiyatro oyuncusu olarak beşiren, rejisör, İstanbul Şehir Tiyatrosu Genel Sanat Yönetmenliği yapan, sosyalist, deşiksanat disiplinlerinde kritik yazıları ve denemeleri bulunan, siyasi makaleler kaleme alan Orhan Alkaya... Televizyon dünyasının büyülü ve hızlı atmosferinde 'Öyle Bir Geçer Zaman' Kİ dizisiyle daha da tanınan Orhan Alkaya... Aile hayatındaki ve dost meclisindeki Orhan Alkaya... Bu Alkayalar bir tarafta dursun. Yalın ve kendi halinde bir Alkaya daha var:

Şair Orhan Alkaya...

Bugüne kadar yayımlanan altı şiir kitabı sayesinde onu diğer tüm kimliklerinden azade, ilkin şair Orhan Alkaya olarak tanımış okurlar var mutlaka. Şair kimliğinden sonra zamanla tiyatroculuğunu, rejisörlüğünü, yazarlığını keşfederler... O da zaten kendini,

'Ben şairim. Tiyatro benim ilk mesleğim'

dİYE ifade ediyor. Daha neler mi anlatıyor? Kelimelerin gücünü, şiir evrenindeki katmanları, yaşam serüvenini, şiriği ve tiyatroyu, şiirin ne olduğunu...

1980 kuşağışırılar arasında kendine özel biryeraçanşair Orhan Alkaya ile Kafkakur'a özel gerçeklestirdiğimiz röportajımızda akılda yer eden cümle şu oldu:

"Bütün imkânları tüketmeden şiir yazamazsin."

Bu değerli söyleşiyi okumayı bitirdiğinizde sizde kendicümüzenizi belirlemiş olacaksınız.

Röportaj: Dilek Atlı

Şair Orhan Alkaya'nın şair kimliği apayn. Sanki bir kız kardeşiniz var ve o tiyatro ile uğraşıyor. Oyunculuk, rejisörlük yapıyor. Benim gibi çoğu şair severin algısı böyle. Bunu neye borçluyuz?

Bunu biraz 12 Eylül faşizmine borçluyuz. Benim ilk mesleğim tiyatro. Şehir Tiyatrolarında oyuncuydum. Yönetmenlik yapmaya başlamak üzereyken darbe oldu. Darbede '1402 sayılı Sıkıyonetim Kanunu' uyanınca İstanbul Şehir Tiyatrosu'ndan ilk atılan 16 kişiden biri oldum. O süreçte tiyatro yapmam çok zordu. Biraz uzaklaşmak ve kendime dönmek istedim. Yazmak konusu öne çıktı o zaman. Çok tür denebildim. Bunlararası şirde iyi olduğumu fark ettim.

Söylediğiniz ilginç. Son kitabımda (Altı) bir şiir var; adı Häl Hatır. Bu şiiri yayımladığında Arif Damar, Cumhuriyet gazetesinde aynışiri köşesini yapıyordu ve Häl Hatır'ı yayımladı. Bana telefon etti ve bana, 'Orhan, ben senin kardeşim olduğunu bilmiyordum' dedi. Zaten bir kardeşim yok. Tek çocuğu. Bana, 'Ama orada kardeşimden söz ediyorsun, dedi. 'İkisi de benim Arif' dedim. Bu nedenle, söylediğiniz çok isabetli oldu. Häl Hatır şiir odu; bendeki iki kişidir.

O dönerme kadar şiir yazıyor muydu?

Hayır. İyi bir okurdum, iyi bir şirokuryodum. Ama çocukluğundan beri şiir yazanlardan biri değilim. Şiir dersini iyi çalıştırm bir kere. Kelimelerle olan büyük problemi yavaş yavaş keşfetmeye başladım. O yıllarda adını koymazsam da kelimenin anlamının önünde en büyük problem olduğunu, donmuş kalıplan, defalarca kullanılmış ve tüketilmiş kalıplan kırmadan belli bir ifade etme biçimi bulmanın imkânsız olduğunu anlamaya başladım.

Bu uzunsüren bir süreç olsagerek. Zorlu muydu?

İlk şiirlerimi 1981'de yazmaya başladım. Onlarından bir tanesi dönüm noktasıdır: "Tari Kusu Neden Uçmasın." O, fitili ateşledi. Yırttığım çok şiir oldu. Ondan sonra da çok yırttığım şiir oldu. Hâlâ bitmemiş, 15-16 senedir çalıştığım şiirlerim var. Uzun çalışan biriyim ben. Bir anda ilhamla çıkan şiirler de oluyor ama... Örneğin ilk kitabımdaki ilk şiir, bir büyük yılda bitti. Çünkü şiir fazlalığı hiç sevmiyorum. Süsü sevmiyorum. Yutturmacayı sevmiyorum. Sahilcilikte şiir en büyük turnsoldur. Hemen açığa çıkarır.

Şirlerinizde ödünsüzlük var demek mümkün. Bununla kasattığım ise şu: "İnsan davranışını yargılamadan önce onu anlamak lâzım" diye bir ifaderim var. Ödünsüzlük, bunun yansımaması mıdır?

Bir çok şeyin herhalde... İnsan tek bir doğrultudan oluşuyor. Hangi yola girerseniz, bir başka yola girmemiş oluyorsunuz. O yoldan başka yola devam ediyorsunuz. Annemin anlattığı bir hikâye var. Kundak zamanında büyüğüm ben. Annem kundağı sımsıkı bağlamış, arkasını dönermiş ki kolam danışta. En sonunda dikkatlice izlemiş ki tam kunda-

ğı bağırların derin bir nefes alıyorumışum. Bunu yaparken 4 aylıkmişim. Bu, benim hikâyem olamayacak kadar anne-min hikâyesi. Ama bunu, şununla ilişkilendire biliyorum: *Nefessiz doğmuşum ben*. Yani, doğduğumda nefes almıyorumışum. Sıcak su, soğuk su, kıçırma tokat falan... Bir süre sonra o ilk nefesi almışım. Bende o atılan tokatları, sıcak suyla soğuk suyun etkisinin olduğunu düşünüyorum.

Toplumsal bir öz üzerine şiir anlayışına değinmek istiyorum. Toplumculuk sizin şiirlerinizde ne kadar?

Ben, sosyalisttim kendimi bildim bileyi. Benim de hayatıki bütün hikâyem in ekseninde adalet meselesi var. Herkes için adalet meselesi var.

Bu, hukukçu kimliğinizden de kaynaklanıyor olabilir mi?

Ba barın hukukçu olmasının ve benim hukukla çocukluğumdan iti barem haşır neşir olmanın belki ilgisi vardır. Ama da-ha çok... Henüz ilkokula başlamadan okuma-yaz ma öğrenmişim. Bugün Howard Fast'ın 'Spar takus' romanını evdeki kütüphaneden alıp okumaya başladım. Ba bar, 'Öğlüm bunu okuyamaz sin. Sana resimli kitaplar alıyo um. Onları oku' dedi. Çok sinirlendim. Nasıl okuyamam? Okudum. Hiçbir şey hatırlıyorum ama İsa'dan önce 43 yılında Roma'da birköle dünyanın en büyük imparatorluğununa bıçakçekmişti. Bu, önemlidiydi. Bu, kaldı. Yapıla bilir olan önemli şeyler vardı hayatı, yapılamaz şeylerse yoktur. O zaman ister istemez, sınıf hegemonyasının hüküm sürdüğü bir dünyada, hele ase-tik otoriter bir ülkede istemeseniz de bir mücadele alanı ölü-nüzde dünyanın en güz el botanik parkıolar ak duruyor.

Örnkle anlatayım... 'Tuz Günleri' kitabında 'Seviş Karası Bir Defterden' şiirleriniz 1983'ten başlıyor ve devam ediyor; 1996, 1998, 2001... 'Altı' adlı kitabınızda da bu şiirler süre-geliyor. Bu, şiirlerinizde bütünselliğeyi verdiğinizini ya da 'bütüncülük' kavramı üzerinde durduğunu gösteriyor di-yebilirmiyiz?

Doğru, çok doğru. O şiir ilk yazıldığında belli bir öznesi var-di. Belli birine yazılıyor o mektuplar. İlkinde yaşıyordu. ikinci-si yazıldığında ölmüştü. Ondan sonra ben, bu hayatı ol-mayan ama benim hayatımda olan insana yaz maya devam ettim. Dolayısıyla bir bütünlüğü var. Birkaç şiirim daha var-dır böyle tek bir özneye yazılmış.

Siz şiirlerinizi nasıl yazıyorsunuz?

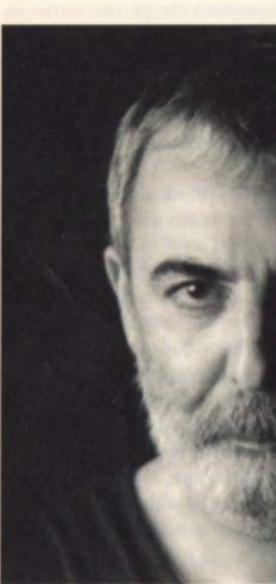
Hayatın içindeki pek çok meselenin içinden doğuyor yaz-dıklarım. Bnlardan herhangi birini ayrıntırmak mümkün değil. Pek çok şeyle ilgileniyorum. O ilgilediğim konuların içinden söz ülüp gelen problematikler oluyor. Onlara şiir di-lijile konuşmayı seviyorum. Makale de yazdım ben şiir di-lijile. Dipnotlu şiir de yazdım. Bir makale yazmak istedig-i-niz zaman şiir yazmak akıllica bir şey değildir. Makale çok kifayetsiz kalıyorsa, doğru değil. Onu da denedim ama. Belli bir amaç içinde yazmıyorum ben. Toplumcu şiir yazmak gibi bir amacım yok. Toplumcu gerçeklik bana uzak. Ben, sosyalistim ve ger çekiciyim. Ama sosyalist gerçeklik değilim. Zaten toplumcu gerçeklik de yanlış, problematığı yok çünkü. Toplumcu altrüist dijerkâmin karşısıdır. Yo-gunaşmalar var, notlar var, biriken şeyler var. Birikenler den sözüler var. Ama bir şey dahavası: Şiir çokespas ve za-man ister. Son yıllar başka şeylerin öne çıkması nedeniyle, örneğin İstanbul Şehir Tiyatrosu Genel Sanat Yönetmeniliğini yaptığım dönemde, tek bir dize yazmadım. Yoğunlaşta-bleceğiniz bir alanın olması ve o alanın etrafının bir miktar boş olması gerekiyor. O boşluğun kulanarak kendinizi öne çıkartı biliyorsunuz. Çünkü uğraştığınız şey, basit bir şey değil. Kelimelerle uğraşıyorsunuz, kola bir şey de değil. Keli-me sizi çok kolay alt eder. Çünkü eşittir. Åşık oldum deme-den aşık olamayorsunuz. Önce bir aşık oldum demeniz ge-rekiyor aşık olmanız için. Bu, bir zavallılık hali. Bir çaresizlik. Şair onunla boşurur. En güzel konuşma biçimi, iki kişi-nin karşılıklı göz göz e bakarak yaptığı konuşma biçimidir. Burada sorunlar yaşamaya başladığınız da yazarınız. Ön-ce düz yazı yazarınız ki imkânları çok genişir. Uzun uzun yazarınız. Olsadı, davahuru anılar üzere kuruluksa hikâyeler yazarınız. Metaforlarla anlatırsınız der diniz i. O da olmadı, şiir... Bütün imkânları tüketmeden şiir yazamaz-sınız. İmkânlarını tüketmeden şiir yazanları anlamıyorum. Bütün derdimiz, neden bu dünyadayız, burası neresi, kimiz ve ne yapa blırız. Tek bir gerçek bilgimiz var; o da bir gün olmamız. Bunun dışında mutlak, kesin, değiştirilemez bir bilgiye sahip değiliz.

Sizin şiirlerinizi 'çetin ceviz' olarak tanımlayanlar var. Şiirle-riniz, açık şiir değil. Peki yan kapalı şiir demek mümkün mü?

Benden daha çetin olan Ece Ayhan, benim hermetik oldu-ğumu söyler. Yani, kapalı şiir yazdığını ifade eder. Ece, bu-nu söylediğinde doğru anlamış dedim. Biz onunla çok iyi ah bap olduk, kavga ettik, çok ittistik, kakıştık, çok seviştik. Ece Ayhan, büyük bir şair. Ben, çok katmanlı yazarım. Re-jisörlüğümde de aynı şeyi yapıyorum. Her baktığında baş-

kabir yerini anlayabilirsiniz, bırsüre sonrasında başka birini anlayabilirsiniz. Anlayabilecegi kadannı anlar herkes. Önemli olansız, madem bir şezi yapıp ortaya koyuyorsunuz tek katmanı anlayacak ola da, en üstteki katmanı anlayacak ola da saygı duymazız lazımdır. Onun için de iyi yazmanız lazımdır. Benim kuşağımın belirleyici şairlerinin bir ortak özelliği var. O yüzden, birbirimizi halem severiz. Her türlü fiksnel farkdan, sosyal farkdan birkenara koyup sadece iyi şire bakıt. İlkdefabizim kuşağımızda sosyalist şairlerle İslâmçı şairlerin bir arada durduğu bir dönem yaşandı. O dönem, Tanrı'nın sağдан kurtardı. Asaf Hâlet Çelebi'yi sağdan kurtardı. Cemîl Meriç büyük ölçüde sağdan kurtardı. 1980 dönemi bu bakımdan enteresan bir dönemdir. İşte bendeen başından beribuna baktım; işini iyi mi yapı-

Tiyatro şiirden çalışıyor. Bunlar dost meslekler değil. Her ne kadar tiyatronun uzun yıllar dili, şiir dili olsa da tiyatro sekronik bir ifade etme biçimidir. Şiirse diyakronik bir sañattır. Dikine, derin dalışlar gerektiren bir disiplin yani. Benim serüvenimde şiir, tiyatroyu çok besledi ama tiyatro dan pek birşey almadı. Alamaz da. Teatral gibi görünen şirler yazan Edip Cansever'in bir bütünlükli kitabı, "Bezîk Oynayan Kadınlar", kurgulayıp sahnelemiştim. Orada fark ettim ki şiir tiyatrolaşamıyor. Ki orada dört kahramanın anlatılan birbirini besleyerek gidiyor. İç içe geçen bir sahne kurgusu yaptm. Tilbe Saran, Murat Daltaban, Aliye Uzunatajan ve Serra Yılmaz gibi iyi oyuncular vardı. Baktım ki şiir kaybediyor. Üstelik asla dramatize etmeden çalışmamıza rağmen. Ne zaman

**"İnsan tek bir doğrultudan
oluşmuyor.
Hangi yola girerseniz,
başka bir yola girmemiş
oluyorsunuz..."**

yorsun yoksa kötü mü yapıyorsun. Ruhi Su, birgün bana, 'Orhan, ne yaparsan yap ama iyi yap' demişti. Bu çok temel bir söz aslında. O yüzden, gençliğimde poker oynamayı çok sevdigim halde bıraktım. Çünkü kumarbaz olurdum. İyi kumarbaz olurdum. Hemen bıraktım.

Tiyatro ve şiir hayatınızda öne çıkmış iki disiplin. Birbirlerini nasıl besliyorlar?

oyuncu kaçınıp dramatize etse şiir kaybediyor. Tiyatro kazanıyor. Tiyatrod'a insanları uğraşırınız, her insan bir biyografidir. İyi yazılmış bir karakterde bir biyografi. O karakterle buluşturmak, buluşturdugunuz anda olusacak o sinerjiyi diğer oyuncuya buluşturmak... Şiir, kelimelerle ilgili oysa. Biyografler daha kolay çözülebilir. Kelimelerle işiniz daha zor.

EZGİ AYVALI

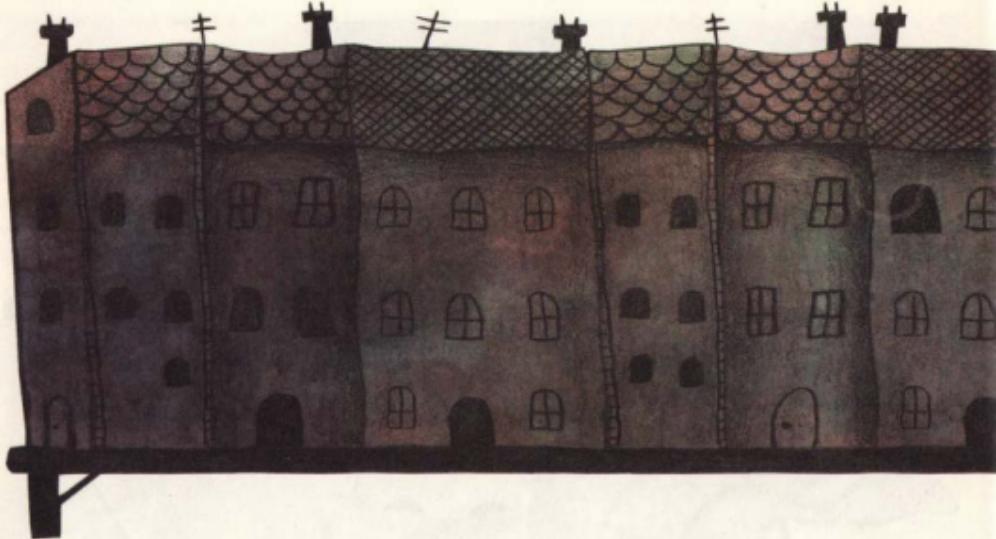
Ezgi Ayvalı

Küçük bir bahçenin üzerinde yerindededir ortayaçıktı bir kadın. Üzerinde gelinlinde benzer bir beyaz elbise, elinde mavi çiçekli sulama kabi, dizlerini kırp oturmuş yere, plastik saksının dibindeki kırk ayaklı böceği izliyor. Plastiksaksının dibinde küçük bir su birkintisi, kırk ayaklı böcek yüzme bilmiyor; tırmamaya çalışıyor plastik saksının üzerine, değil pembe güle, toprağa bile ulaşmadan gerisin geriye suya düşüyor. Boğulmamak için kırk ayağını da oynatıyor can havlıyle. Toparlanıp tekrar tırmıyor. Tekrar düşüyor. Tekrar, tekrar, tekrar tırmıyor. Tekrar düşüyor. Bahçenin önünde eski bir araba, arabanın yanında ışık çalan bir adam bekliyor kadını. Eski araba da, ışık çalan adam da fazlasıyla fi-

yakalı. İki büyük bavulu var kadının hardalsansı, bir küçük el çantası; bir de kafeste uyuklayan yaşlı kedisi. Hepsini kadar. Hepsini, şimdi burada durmuş, orta yaşı kadının hareket etmesini bekliyorlar. Kırk ayaklı böcek hariç. O aniden fikir değiştirip vazgeçsesaksıra tırmamaktan, yönünü değiştirse, gelinlinde benzeyen elbiselerin çökten çamurlanmış eteklerine doğru dönde yüzünü; orta yaşlı kadın yerinden sıçrasa, elindeki mavi çiçekli sulama kabını fırlatıp itse, var gücüyle bir çığlık atsa. Olur ya hanı, o sıradaya şıla kedi uyansa, adamın ışığı yarılm kalsa. Hareketsiz duran her şey bir anda hareket etmeye başlasa,,, Olmuyor. Kırk ayaklı böcek bir türlü fikrini değiştirmiyor.

Şehrin Saatleri

SUMRUUZUN

Eren Caner Polat

İşil işil bir günde, limana yanaşan gemilerin sesini işitti. Yaz mevsiminde hasap çerçevelipenceresi, geceden kalma açık olurdu.

Gözlerini araladı Açelya.

Üstünü örten, kanaviçe işili pikesini kenaraitti. Ayaklarının islanarak uykuya sersemliğinden kurtulmayı denedi. Taşzemine bastı, ürperdi. Duygu yoğunluğuyla savaşacağı yeni günün sabahindabeyazgeceliği üzerinde salınanabsanıyoğitti. İçindeki aciyateslim oluyor gibiydi. Awişlarını dolduransoğuksuylı islatlığı yüzünün aynadaki yansımısına baktı. Yıldanyıla güzelleşen bir ifadesi vardı. İçinin yansımısını yüz hatlarına aradıya da bulamadı. Havluya uzandı... Ellerini ve yüzünü bir çırpıda kuruladı. Dağlımiş saçlarını özensizce topladı. Cam kenarındaki masasının üstünden biriken mektuplar güneşi ışitti. Korkuyordu. İçsel gerginliğinden, gücsüzlüğüinden... Geçmişe dönmekten hoşlanmazdı. "Bitirilmiş, terkedilmiş, rengi solmuş anıtlardan bu kadar önemli olsunki?" diyegeçirdi içinden. Yinede, parmaklan mektupları bir arada tutan hasırıpi kavramıştı. İpin çözülmesiyle, mektuplarmasanın üstürde biryörün oluşturdu.

Gönderen kısmında yazan isim hep aynıydı

Zarfın üstündeki pullar adokunu, ismi hecedeli:

'Ke-rim Bu-lut'.

Yüreğinin merkezinde biryer sarsıldı. Masanın üzerinde duran sürahiden bardaşa su doldurdu. Yavaşça suyu içti. Gözleridoldubir anda! Kalemlijinde duran kâğıt biçağını aldivenmektabu açtı.

Şehrin gürültüsünün odasında yankılanmaya başlayacağı saatlerdi.

İlk mektubun ardından durmaksızın zarflan açmaya devam etti. Davranışları bir ayını anımsatıyordu. Okudu, okudu ve okudu...

Duvardaki saatin tık taklanna, sokaktakiseyyarsatıcıların bağınları, limandangelipgeçen gemilere salındı etmeden okudu. Son mektubu da okuduğunda, dönüp saat'e baktı. Şehrin kişisi yalnızlaştırıldı saatlerdi.

Sandalyesinde öylece oturuyordu. Sanki birisi yüreğini yemeden çıkarmış, üstüne birlerce iğne batmış gibi hissediyordu. Üstelik o dikenliduygulan herbiri bir sarmaşık gibi ruhunu sarmıştı. Açelya, dudaklarını araladı birşeylersöylmek için. Yapamadı. Oturduğu yerden güçlükle kalktı. Yatağına doğru yürüdü.

Kendi sessizliği içinde boğulacağının düşünerek yatağına yattı. Çocukken de böyledi. İçini açan şeyler olduğunda,

odasinasıñırı, kendini iyi hissedene dekorada kalırdı. O zaman bu zamana çok şey değişmişti hayatında. Çocukluğunu düşünmeye başladı. Annesinin lavanta esansıyla yakalı çamaşırların kokusunu, bahçelerindeki salıncakta sallandığı sıcak ve huzurlu günları hatırlımsadı. Babasıyla gitmekleri antika pazanı, mavigöögü süsleyen bulutlarla kardeşileşenlam yükledikleri günleri... Şimdi yaşadığı tekodalı ev, yalnızlık kokuyordu. Bu yaşamтарzi kendi tercihiydi. Fakat şimdî ailesiniñanından ayrılrken içini dolduran kararlılıktan eser kalmamıştı. Açelya, liseden sonra üniversite eğitimi'ne devam etmek için şehir dışına gitmesi gerektiğinde büyük bir heyecanla hazırlık yapmaya başlamıştı. Kendi ayakları üzerinde durmak, yaşamını kendi istekleridoğrultusundaları letmek düşürcegi her geçen gün zihininde kök salmıştı. Böylelikle dönemin sonlarında ailesinin yanına gitmek yerine, çıkış para biriktirmeye başladı. Richard ile üniversitede tanışmışlardı. Åşkı orunla keşfetmiþti. Ne yazık ki bu duyguya kalıramayacaðını düşündüğü bir sonbaharda da Richard'ı terk etmişti. Hiçbir şey söylemeden... Öylece... Anılar sırtını dönmeyi de o zamanlar öðrenmeye başlamıştı. Nasıl oldusya, bunu gerçekten anlamaktanagçılık çekiyordu, yıllarsonra Kerimgençkadının adresini bul-

muþtu. Postacının getirdiği mektuplara dolan posta kutusunu görmezden gelmeye çalışsa da, yüreğinin en savunmasız anında onun satırlarında, onunla buluşmuştu yeniden. Odanın bir ucundan diğerine hızlı adımlarla yürüken elindeki krakerpaketini istemcisiz sikiþtınızarketti. İçinde birkaç krakerkalan paketi çöp kutusuna atarak yatağına yöneldi. Şehrin vefay hatırlattığı saatlerdi. Yatağındabir sağa bir sola döndü Açelya. Tenini okşayan çarşafın hissitarından başka ses yoktu. Duygusal iç savaşa yeniden başlıyordu. Kendini bildi bileli böyleydii iste. İçinde yeþeren hiçbir umuda tutumzaz, aşkı beslemez, hayal kurmazdı. Açelya, yüreğini acıya yoðuran bir kadındı. Hayatını güzelliklerle çevrelemeye çalırsa da; her biri eninde sonundayürügiñ kuraktoprägiñda canverirdi. Melodileri hepeksik notalarlaðır olur, umutsuzlukla devinirdi düşünceleri. Kerim'in yazdığını mektuplarda bahsettiþi şeýleri o da hissetmiþti bir zamanlar. İçindeki duvarı sağlamlaştırmak için bu kadar çaba sarf etmiş olmasadı belki de bir zamanlar aşık olduğunu adama birkac satır yazmayı deneyebilirdi. Yazmayacaktı. Aldığı bu kararüzerine uyuyakaldı Açelya. Şehrin aşkı geri getiremeyeceği saatlerdi.

AYLIK ADAM

Bay C.

Tutamak sorunu dedim.
Dünyada hepimiz sallantılı,
korkuluksuz bir köprüde yürüyor gibiyiz.
Tutunacak bir şey olmadı mı insan yuvarlanır.
Tramvaydaki tutamaklar gibi. Uzanır tutunurlar.
Kimi zenginliğine tutunur; kimi müdürüğüne;
kimi işine, sanatına. Çocuklarına tutulanlar vardır.
Herkes kendi tutamağının en iyi, en yüksek
olduğuna inanır. Gülünçlüğünü farketmez.
Kağızman köylerinden birinde bir çift öküzüne
tutunan bir adam tanıdım. Öküzleri besiliydi,
pirıl pırıldı. Herkesin, "- Veli ağanın öküzleri gibi
öküz yoktur," demesini isterdi.
Daha gülünçleri de vardır.
**Ben, toplumdaki değerlerin ikiyüzlülüğünü,
sahteliğini, gülünçlüğünü göreli beri,
gülünç olmayan tek tutamağı arıyorum:
Gerçek sevgiyi! Bir kadın. Birbirimize yeteceğimiz,
benimle birlik düşünen, duyan, seven bir kadın!**

Senden Kalanlar

ZEYNEP BETÜL DEMİRSES

Henüz sabah saatlerinin oluşturduğu o fevkalade yorgunluğu üzerinden atamayışına rağmen, büyük bir sevecenlik ve heyecanlı kollarını açmıştı bu gece gökyüzü dolunaya. İstanbullusimididaha sessizdi. Sevdığı kadın, daha güzel. Çünkü pencerenin yan açık kalan kısmından sızıp, kadının özülerine çöktü. Yerleşmişti dolunayın masallardan sürükleneip gelen bu gizemli ışılıtı.

"Sugibisin." dedi adam. Kadın doğru yaklaştı ve yenidoğan bir bebeği öper gibi öptü onu gözlerinden, bakışlarından, kalbinden... Ardından tekrar kilitledi gözlerini bir türlü doyamadığı o kahverengizlere.

"Zaman..." dedi kadın. "Hareket halinde bulunan şeylerin bir noktadan bir noktaya varma sürecinin ölçümüne verilen isim. Madem öyle, hiçbiriye gitmeyen bir kadının doğduğu günü kimsecikler hatırlamıyorsa, geleceği tarihi de bilmemeyen bizler, o kadının sonsuz bir canlı olduğunu söyleyebilir miyiz?"

Adam kadının avuç içlerine minik öpüçükler bırakıktan sonra, "Yani, zaman algısının ötesine geçen bir kadından söz ediyoruz öyle mi?" dedi.

Kadın ayağa kalktı, su ısıtıcısının düğmesine basıp beklemeye koyuldu. Bu arada gözleri henüz yeni aldıkları balıklara takılmıştı. Balıklara hep çok üzüldü, çünkü onlanın hâlbî zaman doyasıa ağlayamayacaklarını düşünürdü.

"Bazen onların sesini duydum, şunu, sanki bir şeyle anlatmak istiyorum fakat bir türlü aynı frekansı yakalayamıyorum ki... -guluk guluk- Bir gün doğumunda çözüceğim ne demek istediklerini." diye geçirdi aklından. Yanıltına gittive kabindan çırpıktı tane yem attı akvaryuma.

Sevdığı adam, gecenin tam orta yerinde onuna bürkleydi. Burdan daha eşsiz ne olabilirdi ki? Güllüğü işliyordu yavaştaya yavaş içine, kokusu tenine, bakışları yireğine... Yinedalip giderken sevdanın büyüsüne, ısıtıcının o her zamanki tuhaf sesiyle irkildi. Kahveleri hazırlayıp bildiği tüm şiirleri gözlerinden okuduğu bu adamın karşısına oturdu tekrar.

"Düşünsene" dedi. "Bir kişiye on attığın zaman ok ya başka bir kişiye çarpar, ya da sonsuza kadar yol almaya devam eder. Bir başka kişiye çarptığında ise o oku alır tekrar atarsın. E bu da sonsuzluk değil midir?"

"Değildir... Biz, kıyılardır görmediğimiz denizlere sonsuz demeyi seven canlılar topluluğuyuz. Hepsi bu." dedi adam gülümseyerek.

O an kadının tüm dikkati dağıldı. Bir gülüş biryüreğe ancak böyle güzel dokunabildi çünkü. Adam fısıldadı, "Zaman din gibidir. Doğada, anlamlandıramadığımız şeylere karşı duyduğumuz o enteresan ürperti."

Kadın biraz düşündü. "Nesneler görünmez değildir ki..." dedi. "Bu, bizlerin görme yeteneğinin zayıflığından kaynaklanır. Ve bütün şüphelerin hakkı sebebi, bizlerin idrak etme zayıflığıdır. Zaman, idrak etme zayıflığımızdan beslenerek ortaya çıkan bir durumdur. Hatta bir durumdan çok, durağandır. Çünkü durağan olan, dinamiğini anlayamadığımız her şeydir!"

Akına gelen düşüncelerin heyecanıyla farkında olmadan sandalyesinden tekrar kalkmıştı. Omzundan düşen hırkası ve şaşkıñ gözleri ile kendisine bakan kadına, zamanın tamda bu parçasında tekrar aşık olmuştu adam. Sessizce kadının yanına yaklaşarak saçlığını okşadı. O anda etraftaki tüm çiçeklerin boğazına düşümlenen şiirler arındı can bulup, doğaya kanıştılar. Sevdığı kadının belini hafifçe sardıktan sonra kulağına şunianlısıydı:

"Mesela ben. Gözlerimi kapatsam ve derin bir uykuya dalsam. Bu süre zarfında senin ve diğer insanların kalsınız. En sonunda ben uykumdan uyanıp gözlerimi açsam ve siz bana hiçbir şey anlatmasanız. Sence, biz artık zamanın bir parçası mıyızdır?"

Kadın, adama doğru çevirdi yüzünü. Bu sefer gözlerinde dolunayın işitilişini misafir eden adamdı. İşte, yine algılamıyordu. Bu gözlerle bir saatir mi takıldı, koca bir ömruboysa hep burada mıydı yoksa? Kafasını sevdığı adamın omzuna yaslayarak, gönlünde bahar çiçekleri aştıran o eşsiz kokuyu bir kez daha içine çekti. Ardından:

"Zaman, bir algılama biçimidir." dedi. "Biz algılanımıza ayanca fakat ölçüümüz bu algıların gerçekliğine dair bir kanıt yoktur ki elimizde. Yani sen uykuya daldığında, zaman diye bir şey olmayacaktır."

Adam "miniğim" diye sevdigi kadının ellerini kavradı. Tekrar öptü. Yan ucu açık kalan yaralannan öptü. Bir diğer yansısı yaptığı yárinin, yarılara koşmasý için, ellerini daha da siki tuttu, yüreði yureðini daha güçlü sardı bu gece. Dudaklar, dudaklanna deðdi. Zaman o anda durdu. Kuramlar o anda yitirdi anlamını. Bir çocuk dünyaya yeniden gözlerini açtı. Bir şair, aşikoldu. Bir şir, onlar için yazıldı. Yeni bir yıldız keşfetildi gökyüzünde, dolunaya en yakın yerden. İsmiñi Aşk'tan aldı. Bir balık, sesini ilk kez duyurdu. Ardından kadın minik harflerle fisıldadı:

"Zamanın dışında bir hayat var mı?" demistiñ. Seninle olduğum her an, zamanın dışında bir hayat. Ne ölçübildiğim, ne algılayabildiğim, ne doyabildiğim, ne doymak isteyeceğim... Tüm saçmamam bundan. Hadi!"

Hafif bir müzik eşliğinde birbirlerine sanıarak İstanbul'u dinlediler usuça...

"...Sığınip anıla, geçilmiyor ki
uyukulara..."

Parodi Yayınları ve Klasikler

GÖKHAN DEMİR

Felsefesi: "Son zamanların değil tüm zamanların kitapları" olan Parodi Yayınları, yaynevi bünyesinde ilk klasikleri çıkardı. Franz Kafka'nın Dönüşümü, Nikolay Vasilyeviç Gogol'un Palto'su, Stefan Zweig'in Satranç', Fyodor Dostoyevski'nin Yeraltımdan Notlar' ile dünya ede biyat klasiklerinden dört kitapla yola çıktı. Parodi Yayınları klasikleri çikarmış olmak için değil, okuruna ede biyat adına doruyucu işler verebilmek için çekiyor. Üzerinde titizlikle düşünülmüş kitap kapak tasarımları bir yana, çeviriye verdikleri önem takdire şayan. İntihaliden uzak titiz bir çeviri ile karşımıza çıkıyor Parodi'nın klasikleri. Edebiyat dünyası açısından önem arz eden eserlere, yaratıcının saygı durusunda bulunması bana umut verdi. Merakla Parodi Yayınları'ndan çıkacak olan diğer klasikleri bekleyeceğim.

Kafka'nın dönüşümü.

Franz Kafka'nın 102 yıl önce yayınlanan uzun öyküsü Dönüşüm (Orjinal adı: Die Verwandlung); Gregor Samsa'nın bir sabah kendisini dev bir böceği dönüşmüş olarak bulması ile başlar. Günümüzde kadar güncelliği ni yitirmemiş bir klasiktir. Toplum, toplum içerisinde çekirdek aile, aile içerisinde bireyin acı çekişimin öyküsü... Peki bireyin acı çekmesinin nedeni nedir? Dönüşüm'ün bunca zaman güncel kalmasını nedeni yine Kafka anlatırı:

"Bir sel geniş alanlara yayıldıça sıslaşıp bulanın su... Devrim buhar olur uğur ve geriye yalnızca yeni bir bürokrasının batağı kalır. Acların içindeki insanlığın kelepçeleri büro kağıtlannan yapılmaktadır." İşte bu nedenle herkesin okuması gereken bir eserdir.

Dönüşüm'ün giriş cümlesi:

"Gregor Samsa, bir sabah huzursuz edici düşlerinden uyanlığında, kendini yatağında devasa bir böceği dönüştürmiş hâle buldu. Bir zırh gibi sertleşmiş kabuğunu üzerinde uzanyorduweise başını hafifçe kaldırığında kavisli çizgilerle bölmelere aynılmış, kahverengi, şişkin karnının görübiliyor; üzerindeki yorgan, herankayıp yere düşecekmiş gibi, zar zar tutunuyordu karnına.

Gödesinin geri kalanya kiyaslanlığında acıacak incelikteki bir sürü bacak, biçare bir hâle gözlerinin önünde parıldayarak çırpinıyordu."

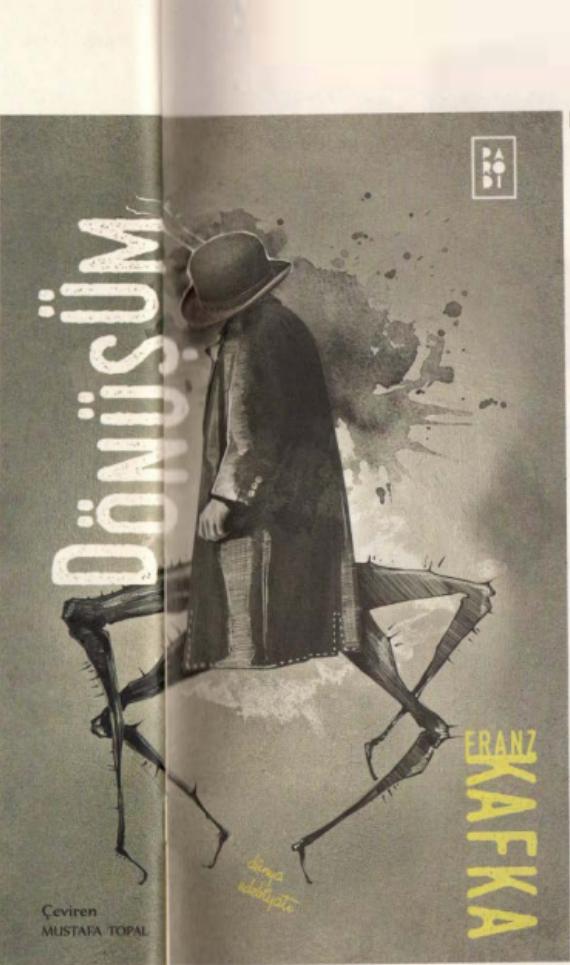
Çeviren: Mustafa Topal, Parodi

Parodi Yayınlarından Editörün Notu

Kafka'nın Dönüşümünde olan biten aslında basittir. Bu olağanüstü öyküde, Gregor Samsa'nın alle bireyle ve çevresindeki insanlarla ilişkilerindeki bozulmalar adım adım ortaya konulur. Böylece toplumda farklılaşan ve öteki hâline dönünen bireyin trajedisini tüm çiplaklılığıyla gözler önüne serilir.

İyi güzel de bu过分enenin gerisinde hangi mesaj var? Kafka, bu öyküyle bize aslında neyi anlatmak istemektedir? Öyküde asıl eleştirilenler, kimler ya da hangi kurumlardır? Bu konuda rivayet multelidir: 'Toplumun farklı olana reva gördüğü tavır', 'küçük burjuva yalnızlığının trajedisı', 'yaşamdan kopmanın ve kendi kabuğuna çekilmenin ağırı', 'atakeril aile baskısının deifresi', 'sıradanlığın boğucu atmosferinin acı sonucları', 'insan yaşımdaki saçılığın sergilenebilmesi', sıradan fasızının teşhiri... Bu liste böyle uzayıp gidiyor!

Edebiyat tarihinde bu kadar farklı ve değişik yorumlara neden olan çok az metin var. Her okur, Dönüşüm'ü okuduktan sonra kendi çıkarını sinamak için bu sayısız yorumdan hiç olmazsa belli başlı bir makam zorunda kalacaktır. Eh, iyi ede biyatın amacı da bu değil midir zaten?

Çeviren
MUSTAFA TOPAL

BİR EFSANE VE ÇEVİRMENİN DÜNYASI: DÖNÜŞÜM!

Gregor Samsa bırsabah bunaltıcı duşlerden uyanlığında, kendini yatağında dev bir böceği dönüştürmiş olarak buldu.
(Çev. Ahmet Cemal, Can)

Gregor Samsa, bırsabah, korkulubir rüyadan uyanınca yatağının içinde kendini konuk bir hamamböceği olarak buldu.
(Çev. Vedat Günyol, Yeni Ufkular)

Bırsabah tedirgin düşlerden uyanan Gregor Samsa, devcileyin bir böceği dönüştürmiş buldu kendini.
(Çev. Kamuran Şipal, Cem)

Gregor Samsa bırsabah bunaltıcı duşlerden uyanlığında, kendini yatağında devasa bir böceği dönüştürmiş olarak buldu.
(Çev. Semra Özleni, Alakarga Sanat)

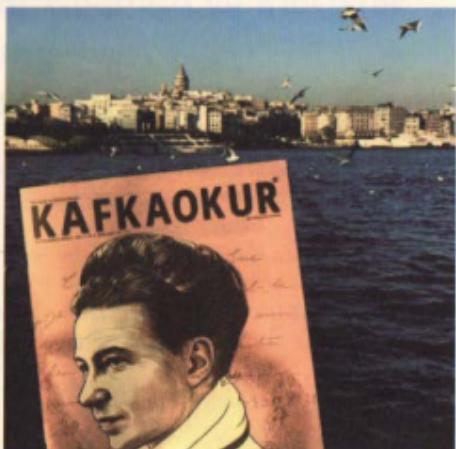
Gregor Samsa günün birinde huzursuz rüyalarından uyanlığında, kendini yatağında devasa bir böceği dönüştürmiş olarak buldu.
(Çev. Elif Zengin, Palto)

Gregor Samsa bir sabah huzursuz duşlerden uyanlığında kendini yatağında kocaman bir böceği dönüştürmüştür.
(Çev. Gülperi Sert, İş Kültür)

Gregor Samsa bırsabah huzursuz duşlerden uyanlığında, kendini yatağında dev bir böceği dönüştürmiş halde buldu.
(Çev. Çiğdem canan Dikmen, Versus)

Bırsabah tedirgin düşlerden uyanan Gregor Samsa, yatağında devasa bir böceği dönüştürmiş buldu kendini.
(Çev. Tolga Eraslan, Sis).

@kafkaokur

@huzur.kitapta

@tahtahatun

@ozgurcemtugluk

@melle.reveur

@qurbanova_aynuur

@2.arti.1...

@m4vikalibim

@buzzmavili

@iremkaraaa

@ilmansokak

@ozankutsal

@esragolen

@birsayfadaha

@kardelenayfer

@fotokaremm

Instagram @kafkaokur#kafkaokur #kafkaokurdergisi #kafkaokufikir#kafkaokursanat #kafkaokuredebiyat

minimaldukkан.com

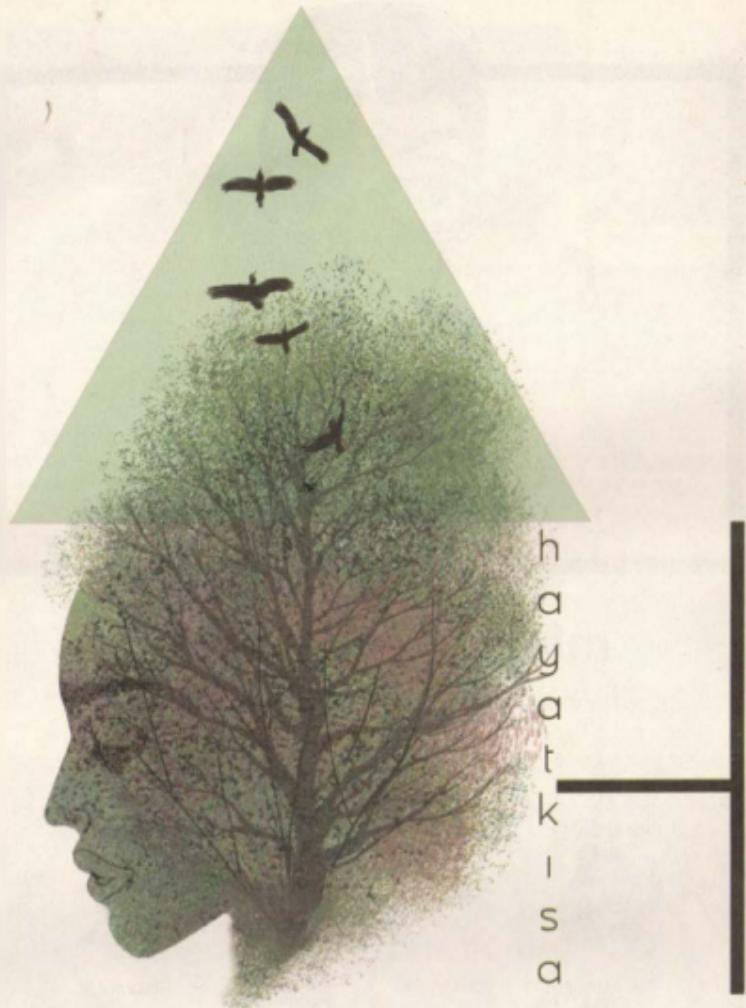
Kafkaokur dergisieski sayılarının ve Kafkaokur dergisi ürünlerine
minimaldukkан.com adresinden ulaşabilirsiniz.

dergi
defter
rozet

KAFKAOKUR
...ben edebiyatın ibaretim."

Cemal Soreya